

III. ЛОЗАРСТВО И ВИНОПРОИЗВОДСТВО

1. Производство на грозде

1.1. Площи

През 2006 г. общата площ на стопанисваните лозови насаждения в България възлиза на 85 320 ха. В общата площ не са включени стопанствата с лозя под 1 дка чиста култура, неподдържаните лозя и тези на маломерни и разпокъсани парцели.

Разпределението на лозя в стопанствата остава почти непроменено в повечето райони на страната, в сравнение с 2005 г. Около 36% от стопанисваните лозя се намират в Южния централен район, следван от Югоизточния и Северния централен район - съответно с 30% и 13%. Реколтираните площи в страната са намалели с 15% спрямо предходната година и са в размер на 68 426 ха.

Таблица III. 1.

Разпределение на площите със стопанисвани лозя по райони на планиране

Район (ха)	Обща площ (ха)	От тях реколтирани (ха)	Реколтирани %
Северозападен	5 637	4 807	85,3%
Северен централен	10 996	8 539	77,7%
Североизточен	8 060	5970	74,1%
Югоизточен	25 914	19620	75,7%
Южен централен	30 640	26193	85,5%
Югозападен	4 073	3297	81,0%
Общо:	85 320	68 426	80,2%

Източник: МЗХ, „Агροстатистика”

Таблица III. 2.

Разпределение на реколтираните лозя по райони за планиране

Райони	Червени винени сортове		Бели винени сортове		Десертни сортове		Общо лозя	
	Площи (ха)	%	Площи (ха)	%	Площи (ха)	%	Площи (ха)	%
Северозападен	3 815	79,40%	792	16,50%	200	4,10%	4 807	100%
Северен централен	6 093	71,40%	2 111	24,70%	335	3,90%	8 539	100%
Североизточен	1 682	28,20%	3 982	66,70%	306	5,10%	5 970	100%
Югоизточен	9 057	46,20%	9 897	50,40%	666	3,40%	19 620	100%
Южен централен	20 004	76,40%	4 808	18,40%	1381	5,20%	26 193	100%
Югозападен	2 723	82,60%	366	11,10%	208	6,30%	3 297	100%
Общо:	43 374	63,40%	21 956	32,10%	3096	4,50%	68 426	100%

Източник: МЗХ, „Агροстатистика”

В структурата на реколтираните лозови насаждения, червените винени сортове запазват своята доминираща роля с относителен дял 63,4%. Реколтираните десертни сортове са намалели с над 24% в сравнение с предходната година, като най-голямо намаление се наблюдава в Южен централен район. При белите винени сортове се наблюдава намаление на реколтираните площи, което е по-чувствително в Североизточен и Югоизточен район.

Основните проблеми, свързани с отглеждането на лозята през 2006 г. са следните:

- Застаряването на по-голямата част от наличните лозови насаждения и неполагането на достатъчно технологични грижи с цел производството на повече и по-качествено винено грозде;
- Скъпо струващото създаване на лозово насаждение и неговата бавна възвращаемост;
- Силната раздробеност на масивите и земеделската земя между много наследници затруднява изграждането на нови насаждения и прилагането на правилни и съвременни технологии на отглеждане;
- Слаб пазар и липса на организации на производителите на винено грозде по места, което затруднява пазарните механизми при производството.

През 2006 г. в Изпълнителната агенция по лозата и виното продължават да постъпват искания за предоставяне на права на засаждане, което показва завишен интерес към възможността да се получат права на засаждане от Националния резерв от права на засаждане на винени сортове лози, съгласно Наредбата за условията и реда за засаждане на нови лозя, презасаждане, присаждане и изкореняване на съществуващите лозя.

Броят на актовете за засаждане на нови лозя, за презасаждане и за засаждане от Националния резерв и размерът на площите, за които са издадени е представен в Таблица III. 3.

Таблица III.3.

Брой на издадените актове за засаждане на нови лозя, за презасаждане и за засаждане от Националния резерв за 2006 г.

Издадени актове	Брой	Площи (ха)
С права на засаждане на нови лозя	11	179,074
С права на презасаждане	151	599,347
С права на засаждане от Националния резерв	580	8074,034
Всичко:	742	8852,455

Източник: ИАЛВ

Извършен е контрол на място на заявените имоти на всички производители, кандидатстващи за права на засаждане/презасаждане. Издадени са 12 удостоверения за 392 ха, които да послужат на производителите за кандидатстване пред ДФ "Земеделие", за получаване на субсидии за изкореняване на лозово насаждение.

През настоящата година са преиздадени 5 акта, от които 1 акт с права на презасаждане и 4 акта с права от Националния резерв от права на засаждане на винени сортове лози. Преиздаването на актовете се налага единствено заради промяна в сортовия състав, като не се изменя първоначално заявената площ от производителите.

През 2006 г. декларираните от производители засадени лозови насаждения в страната, с издадени актове за засаждане/презасаждане са с площ 1 735,6 ха.

Таблица III.4.
Декларирани засадени винени сортове лози през 2006 г.

Териториално звено на ИАЛВ	Площ - ха
Монтана	240,7
Плевен	44,1
Русе	194,1
Варна	172,7
Бургас	282,3
Сливен	221,4
Хасково	93,4
Пловдив	457,8
Благоевград	28,7
Общо засадени	1735,6

Източник: ИАЛВ

1.2. Регистрация на лозарски стопанства

Основен приоритет в дейността на Изпълнителната Агенция по лозата и виното през 2006 г. бе да бъде защитен лозарския потенциал на България.

Във връзка с направени промени в Закона за виното и спиртните напитки от май 2006 г., ИАЛВ извърши служебна регистрация на всички нерегистрирани лозарски стопанства, както и на всички изоставени лозя, чийто собственици по една или друга причина не са предявили правата си за ползване.

От началото на регистрацията до 31.12.2006 г. в ИАЛВ са регистрирани 73 280 бр. лозарски стопанства с обща площ 135 760 ха.

Разпределението на регистрираните лозарски площи по години е представено в Таблица III.5.

Таблица III.5.
Регистрирана площ с лозови насаждения

Година	Площ -ха
2003	14 812
2004	3 548
2005	34 052
2006	83 348
Общо	135 760

Източник: ИАЛВ

Към 1.01.2007 г. лозарският потенциал на България възлиза на 153 500 ха винени сортове лозя, така както е заявен в преговорната позиция с ЕС.

В лозарския потенциал се включват площите в лозарския регистър, правата в Националния резерв от права за засаждане и правата за засаждане, неизползвани от производителите на винено грозде до края на 2006 г., представени в Таблица III.6.

Таблица III.6.
Лозарски потенциал на България към 01.01.2007 г.

	Площ ха
1. Лозарски регистър	135 760
2. Права в Националния резерв от права за засаждане	4 189
3. Права на засаждане, отдадени на производители и неизползвани до края на 2006 г.	13 548
Общо лозарски потенциал:	153 497
Източник: ИАЛВ	

1.3. Средни добиви

През 2006 г. средните добиви на грозде са по-високи с около 47% в сравнение с предишната реколта. Това се дължи на по-добрите климатични условия през годината в повечето райони на страната. Най-висок среден добив е отчетен в Югозападния район – 6 433 кг/ха. Средният добив за страната при червените винени сортове е 4 768 кг/ха, а при белите винени сортове – 3 954 кг/ха. Средният добив на грозде от асми през 2006 г. е 12,7 кг от асма.

Таблица III. 7.
Средни добиви на грозде от лозя-реколта`2006

Райони	Средни добиви от лозя (кг/ха)	
	Винени сортове	Десертни сортове
Северозападен	2 617	3 370
Северен централен	3 434	4 137
Североизточен	4 202	2 320
Югоизточен	5 623	4 375
Южен централен	4 155	4 774
Югозападен	6 450	6 181
Общо:	4 494	4 383

Източник: МЗХ, „Агростатистика”

1.4. Производство

Производството на грозде от лозя е 307 173 т - с над 25% повече от предходната година. В сравнение с 2005 г. средните добиви при винените сортове са увеличени с 47%, а при десертните сортове - с 66%. Производството е в съотношение винено грозде – 95,5% и десертно грозде – 4,5 %. През 2006 г. е отчетено нарастване на производство грозде от асми с 44% (28 955 т).

Таблица III.8.

Производство на грозде – реколта '2006

(тона)

Райони	Грозде от лозя				Грозде от асми	Общо произведено грозде
	Винено	Десертно	Общо произведено грозде	%		
Северозападен	12 059	675	12 734	4		
Северен централен	28 173	1 385	29 558	10		
Североизточен	23 798	709	24 507	8		
Югоизточен	106 572	2 917	109 489	35		
Южен централен	103 088	6 593	109 681	36		
Югозападен	19 920	1 284	21 204	7		
Общо:	293 610	13 563	307 173	100	28 955	336 128

Източник: МЗХ, „Агростатистика”

Най-голямо е производството на грозде в Южния централен и Югоизточния райони, което представлява 71 % от общо произведеното грозде от лозя през 2006 г.

От общо произведеното грозде през 2006 г. около 32 хил. т. е предназначено за консумация в пряно състояние и над 304 хил.т. за преработка.

Фигура III. 1

Източник: МЗХ, „Агростатистика”

*По данни на ИАЛВ

С около 17 % е увеличено количеството грозде, преработено в промишлени условия в сравнение с предходната година. По данни на Изпълнителната агенция по лозата и виното количеството преработено грозде от реколта '2006 за производство на вино и гроздова мъст, от регистрираните винопроизводители, е 255 668 т.

През 2007 г. производството на грозде от лозя е около 355 хил. т, което е с 16 % повече от предходната стопанска година. Произведеното винено грозде е 96 %, а десертното – 4 %. От асми е произведено 21 хил. т грозде. По-добрите климатични условия през годината са повлияли за увеличение на средните добиви на грозде с около 9 % в сравнение с 2006 г.

2. Изкупуване на грозде

Изкупеното винено грозде през кампания 2006 г. е 245 678 т. Изкупените количества грозде от винарските предприятия по териториални звена на ИАПВ и общо за страната през гроздоберна кампания 2006 г, са следните:

Таблица III.9.
Изкупуване на грозде през кампания 2006 г.

Териториално звено на ИАПВ	Изкупено количество грозде (т)
Монтана	12
Плевен	42 221
Русе	24 272
Варна	12 925
Бургас	58 794
Сливен	35 443
Пловдив	38 068
Хасково	21 287
Благоевград	12 652
Общо за страната:	245 678

Източник: ИАПВ

През 2003 г. произведеното винено грозде е с много добро качество и за нуждите на винарските предприятия са изкупени 222 670 т. През 2004 г. винарските предприятия са изкупили 208 151 т винено грозде. През 2005 г. е изкупено 217 758 т грозде, което е с 9 607 т повече от 2004 г. Реколта `2004 е по-слаба в качествено отношение като в по-голямата част от страната се наблюдава неравномерно узряване, напукване на зърната на гроздето, начало на сиво гниене, което наложи ускорено прибиране на реколтата в отделни райони. При някои сортове гроздето не достигна технологична зрелост.

Сравнителният анализ с предходните гроздоберни кампании показва, че реколта 2006 г. е по-добра в количествено и в качествено отношение, в сравнение с предходните две години, близка до реколта 2003 г. Проведените навременни растителнозащитни мероприятия в насажденията и сравнително добрите метеорологични условия не позволиха развитието на гъбни болести, което се отрази и на качеството на гроздето.

3. Винопроизводство

Произведените вина през 2006 г. са 1 712 051 хл. Най-голямо количество вино е произведено в район "Южно Черноморие" в размер на 32 264 675 л. следван от район "Дунавска равнина" и "Тракийска низина".

Произведените вина за периода 2000 - 2006 г. са представени в Таблица III.10.

Таблица III.10.

Количеството на произведените вина реколти 2000 – 2006 г.

Година	Общо произведени вина (хл)	В това число				Концентрирана и ректифицирана гроздова мъст (хл)
		Трапезни вина (хл)	Регионални вина (хл)	Качествени вина (хл)	Шумящи и специални вина (хл)	
2000	1 248 829	387 774	254 661	594 829	11 559	20 948
2001	743 288	416 053	95 999	226 727	4 509	13 269
2002	1 047 421	602 795	250 895	188 379	5 350	11 001
2003	1 533 323	867 519	313 747	349 110	2 946	11 799
2004	1 417 467	943 338	260 844	206 948	6 337	13 434
2005	1 548 467	1 291 284	152 428	100 769	3 961	13 649
2006	1 712 051	1 273 651	297 484	126 980	13 935	21 010

Източник: ИАЛВ

Произведените през 2006 г. вина са увеличени с 10% спрямо 2005 г. Произведените трапезни вина реколта `2006 г. са по-малко от тези през 2005 г., докато при регионалните вина се наблюдава нарастване количеството им с 51% през 2006 г.

Най-значително е увеличението при шумящите и специалните вина - с 2,8 пъти повече от реколта 2005 г. Увеличено е и количеството мъст с 54%.

Докато през 2000 г. количеството на произведени трапезни и регионални вина е изравнено с това на качествените, през следващите години производството на качествени вина рязко намалява спрямо трапезните и регионални вина, като през 2005 г. са произведени най-малко качествени вина – 100 769 хл. През 2006 г. производството на качествени вина бележи ръст спрямо предходната година с 26% Съотношението качествени спрямо трапезни и регионални вина е 1:24 през 2005 г., а през 2006 г. това съотношение вече е 1:12.

Таблица III.11.

Промислено производство на вино-реколта `2006 (хл)

Райони	Трапезни и регионални вина		Качествени вина		Пенливи, искрящи и специални вина		Общо вина	
	Червени и розе	Бели	Червени и розе	Бели	Червени и розе	Бели	Червени и розе	Бели
Северозападен	36 998	29 032	3 892	517			40 890	29 549
Северен централен	78 976	64 624	3 133				82 109	64 624
Североизточен	202 662	183 883	7 608	21 105	19	33	210 289	205 021
Югоизточен	267 616	250 085	34 105	13 660	3 461	3 258	305 182	267 003
Южен централен	253 064	120 161	36 872	169	50	7 085	289 986	127 415
Югозападен	63 038	20 997	5 919			29	68 957	21 026
Общо:	902 354	668 782	91 529	35 451	3 530	10 405	997 413	714 638

Източник: ИАЛВ

Като основен производител на вино се отличава Югоизточния район. Произведените в района вина са 572 185 хл, което представлява 33% от общото количество за страната. В Южния централен район са произведени 417 401 хл или 24 % от общото количество за страната. Най-малък е дялът на произведеното от Югозападния район вино – 5 %.

Наблюдението, извършено от дирекция „Агрозистатистика“ върху производството на грозде, реколта `2006 отчита, че има значително намаление на гроздето, предназначено за преработка в извънпромишлени условия. Запазва се тенденцията за преработка на грозде на ишлеме от винарските изби за клиенти извън сектора. От 48,7 хил. т грозде 92,2 % са предназначени за производство на вино, за производство на ракия – 7,3 % и за производство на други продукти – 0,5%. Произведеното вино в извънпромишлени условия е 23 896 хл.

Общото количество произведено вино и гроздова мъст – реколта `2006 е 1 756 958 хл, включително производството в домашни условия.

Произведеното вино – реколта `2007 декларирано от регистрираните винопроизводители пред ИАЛВ е около 1 301 хил. хл – с 20 % по-малко от предходната година.

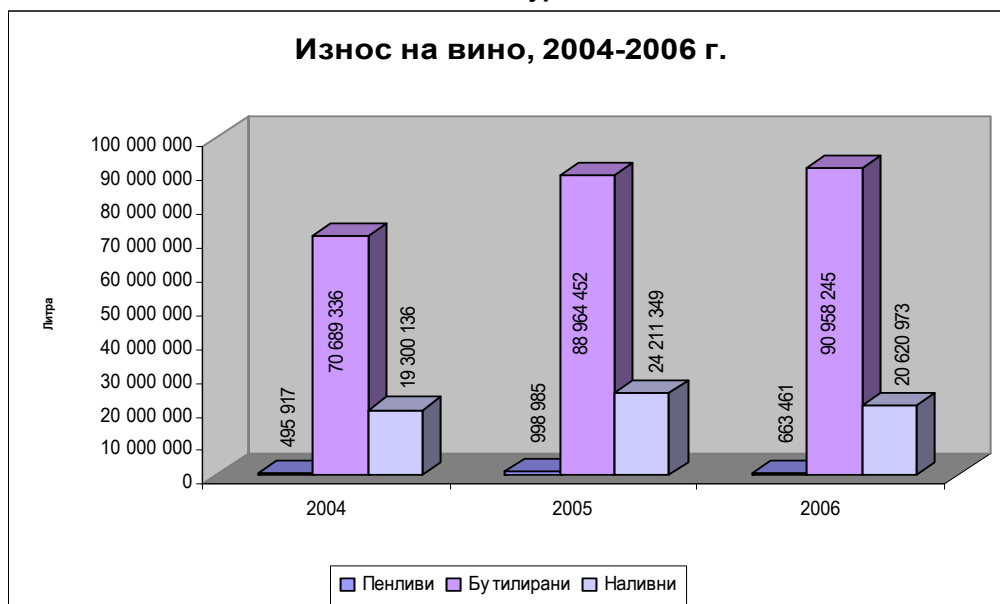
4. Износ и внос на вино

4.1. Износ

По данни на Агенция „Митници“, през 2006 г. е регистриран общ износ на 112 691 794 л вино, което е с 1% по-малко в сравнение с 2005 г. Средната експортна цена е 0,86 щ.д./л. – с 4,8% по-висока спрямо цената за 2005 г. Изнесеното вино е на обща стойност 96 998 316 щ.д. – с 3% повече в сравнение с предходната година.

През 2006 г. най-голям износ на вино е осъществен за пазарите на Русия – 72 798 хил.л. и Полша – 18 844 хил. л. По-големи количества са изнесени също така за Германия (3 990 хил. л), Великобритания (2 991 хил. л), Чешката република (2 287 хил. л) и Швеция (2 248 хил. л).

Фигура III.2.

Източник: Агенция „Митници“

Най-значителен е износът на бутилираните вина – 90 958 хил. л. или 80 % от общия износ. Износът на наливни вина възлиза на 20 621 хил.л., а на пенливи – 663 хил.л.

Износ на бутилирани вина

По данни на Агенция „Митници“, през 2006 г. са изнесени 90 958 хил. л. бутилирани вина – с 2% повече в сравнение с 2005 г. Средната експортна цена на бутилираните вина за 2006 г. е 0,89 щ.д./л. при 0,86 щ.д./л. за 2005 г.

За разглежданата година 84% от общия износ на бутилирани вина е за Русия (58 544 хил. л) и за Полша (18 200 хил. л). По-големи количества са изнесени и за Великобритания (2 338 хил.л) и Чешка Република (2 184 хил. л)

Таблица III.12.

Износ на бутилирани вина, 2004 – 2006 г.

Страни	2004 г.	2005 г.	2006 г.
	Количество, литри		
Русия	30 893 978	53 933 588	58 544 292
Полша	17 953 336	19 203 618	18 200 439
Великобритания	4 731 088	2 647 152	2 338 120
Германия	3 624 280	1 347 820	1 228 469
Латвия	1 961 211	1 150 380	873 166
Литва	1 920 439	1 480 995	1 209 799
Чешка република	2 101 932	2 308 778	2 183 686
Швеция	1 225 281	1 308 770	1 124 292
Холандия	652 446	315 773	216 405
Естония	749 571	738 153	479 290
Беларус	679 846	414 807	1 013 108
Канада	414 396	444 968	252 525
Монголия	531 869	587 362	455 379
Израел	450 657	103 721	89 784
Белгия	560 508	528 501	490 440
Туркменистан	331 800	136 500	165 900
Словашка република	407 594	528 432	454 982
Други*	1 499 104	1 785 134	1 638 169
Общо	70 689 336	88 964 452	90 958 245

Източник: Агенция „Митници“

* в т. ч. и безмитните зони на страната

Износ на наливни вина

При наливните вина е отчетено намаление на износа през 2006 г. спрямо предходната година с 14,8 %. Експортът на наливни вина през 2006 г. възлиза на 20 620 973 л. Отчетено е намаление на изнесените количества за пазарите на Русия, Германия, Великобритания и Франция. Средната експортна цена на наливни вина за годината е 0,69 щ.д./л., като нараства с 4,5% в сравнение с цената през 2005 г.

Таблица III.13.

Износ на наливни вина, 2004 – 2006 г.

Страни	2004 г.	2005 г.	2006 г.
	Количество, литри		

Русия	8 609 305	15 118 764	13 804 316
Германия	5 153 452	3 555 165	2 760 141
Великобритания	1 253 291	1 303 088	652 293
Япония	995 341	1 478 192	1 174 424
Франция	859 917	509 570	293 926
Чешка република	217 059	101 478	102 272
Латвия	253 871	20 220	-
Швеция	252 358	935 388	1 123 884
Швейцария	242 022	-	-
Финландия	129 136	159 139	42 012
Полша	544 812	366 855	194 112
Литва	352 582	240 766	47 912
Беларус	75 491	95 490	8 775
Белгия	190 390	210 744	221 619
Гърция	1 247	-	-
С а щ	5 899	37 890	2 025
Канада	-	-	110 895
Естония	2 430	7 200	-
Сърбия и Черна гора	300	1 500	960
Словашка република	59 148	5 369	5 468
Хърватско		22 950	22 185
Други*	102 085	41 581	53 754
Общо	19 300 136	24 211 349	20 620 973

Източник: Агенция „Митници“

* в т. ч. и безмитните зони на страната

Износ на пенливи вина

През 2006 г. е осъществен износ на 663 461 л пенливи вина. Намалението в сравнение с предходната година е 33%. В сравнение с 2005 г. е намалял износа на пенливо вино за пазарите на Полша и Виетнам. Най-чувствително е намалението на износа за Монголия – от 48 812 л. за 2005 г. на 8 235 за 2006 г.

Средната експортна цена на пенливи вина за 2006 г. се е повишила до 1,29 щ. д./л. при 1,19 щ. д./л през 2005 г.

Таблица III.14.

Износ на пенливи вина, 2004 – 2006 г.

Страни	2004 г.	2005 г.	2006 г.
	Количество, литри		
Виетнам	226 791	194 400	145 800
Полша	54 941	541 053	449 424
Туркменистан	56 219	84 375	-
Дания	59 589	84 330	21 600
Монголия	24 662	48 812	8 235
Латвия	24 300	13 500	-
Ливан	12 420	-	540
Естония	24 300	-	-
Австрия	1 008	-	1 368
Германия	1 008	1 499	1 649
С а щ	902	2 471	5 009
Турция	-	5 242	545

Латвия		13 500	-
Други*	9 777	9 803	29 291
Общо	495 917	998 985	663 461

Източник: Агенция „Митници“

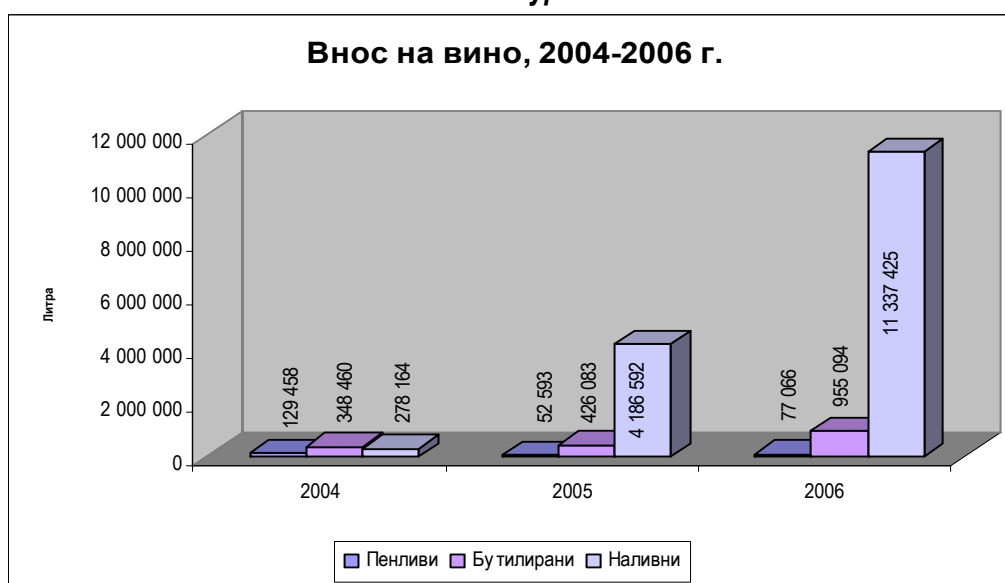
* в т. ч. и безмитните зони на страната

4.2. Внос

През 2006 г. са внесени 12 369 542 л вино на стойност 9 869 933 щ.д. Вносът е нараснал със 137 % спрямо предходната година. В сравнение с 2005 г. се наблюдава увеличение на вноса на всички видове вина, като най-голямо е увеличението на вноса на наливните вина - 164 %.

Средната импортна цена се е запазила на нивото от 2005 г. и през 2006 г. тя е 0,79 щ. д. /л.

Фигура III.3.

Източник: Агенция „Митници“

Внос на бутилирани вина

През 2006 г. са внесени 955 094 л бутилирани вина. Внесеното количество е нараснало със 124 % в сравнение с това през 2005 г. Най-големи количества са внесени от Русия (232 518 л), Италия (213 310 л) и Франция (179 440 л).

Таблица III.15.

Внос на бутилирани вина, 2004 – 2006 г.

Страни	2004 г.	2005 г.	2006 г.
	Количество, литри		
Полша	91 275	9 450	3 854
Испания	52 270	27 343	36 027
Италия	45 508	92 443	213 310
Франция	43 758	91 508	179 440
Украйна	30 971	-	75 288
Германия	16 706	23 865	43 894
Швеция	15 012	-	-

Холандия	11 469	16 031	26 425
Гърция	1 885	13 731	10 260
Португалия	990	830	-
Р. Македония	-	3 911	1 570
Словения	68	2 525	1 815
Мексико	120	1 200	-
Русия	-	48 336	232 518
Словашка република	-	23 040	17 280
Турция	-	21 750	-
Латвия	-	16 020	-
Австрия	-	-	39 242
Други	38 428	34 100	74 171
Общо	348 460	426 083	955 094

Източник: Агенция „Митници“

* Предварителни данни

Внос на наливни вина

През 2006 г. вносът на наливни вина е нараснал значително – 11 337 425 л. при 4 186 592 л. за 2005 г. Най-много наливно вино е внесено от Р Македония – 5 707 548 л (51% от общия внос). Сравнително голям внос е реализиран и от Молдова – 2 851 436 л., от която през предходната година няма регистриран внос.

Таблица III.16.

Внос на наливни вина, 2004 – 2006 г.

Страни	2004 г.	2005 г.	2006 г.
	Количество, литри		
Франция	173 180	33 392	449 335
Унгария	-	51 378	-
Австралия	25 890	73 752	-
Чили	48 000	48 000	697 630
Италия	116	110 183	342 852
Грузия	5 000	765	-
Испания	25 833	32 665	535 511
Македония	-	3 091 701	5 707 548
Сърбия и Черна гора	-	723 500	3 136
Латвия	-	14 220	-
Молдова	-	-	2 851 436
Австрия	-	-	48 100
Аржентина	-	-	24 000
Румъния	-	-	522 000
Други	145	7 036	155 877
Общо	278 164	4 186 592	11 337 425

Източник: Агенция „Митници“

Внос на пенливи вина

През 2006 г. са внесени 77 066 л пенливи вина, при 52 593 л за 2005 г. Най- голямо е увеличението при вноса от Франция - с 35% и от Италия - с 63%.

Таблица III.17.

Внос на пенливи вина, 2004– 2006 г.

Страни	2004 г.	2005 г.	2006 г.
	Количество, литри		
Франция	23 703	24 474	32 951
Италия	9 178	22 172	36 230
Испания	1 725	2 385	4 690
Германия	93 681	1 232	918
Великобритания	245	864	287
Други	926	1 466	1 990
Общо	129 458	52 593	77 066

Източник: Агенция „Митници“

IV. РИБАРСТВО

Общата цел на политиката в областта на рибарството е насочена към устойчиво развитие на рибните ресурси в страната, възстановяване и опазване на биологичното равновесие и обогатяване на разнообразието на рибните ресурси във водните екосистеми; развитие на стопанския и любителския риболов, рибовъдството и аквакултурите; прилагане на правилата за отговорен риболов; повишаване потреблението на риба и рибни продукти в страната, в съответствие с общата политика в областта на рибарството на ЕС, като подготовка на Република България в институционално, административно, техническо и законодателно отношение с цел присъединяването ѝ към Европейския съюз.

Провежданата политика по отношение на рибарството следва изготвената и приета от МС Национална програма за рибарство и аквакултури 2007-2013 г. /НПРА/ съдържаща основните мерки и дейности за финансиране от държавният бюджет и по Националния стратегически план.

В НПРА са включени конкретни дейности и проекти за финансиране свързани с въвеждането и прилагането на принципите на Общата политика по рибарство на ЕС.

Съгласно регламент 1579/2007 на България са определени квоти за улов на трифона (цаца) и калкан както следва:

- За трифоната са определени общи допустими количества за улов (ОДУ) на 15 хил. т, като обща квота за ползване съвместно от България и Румъния, до изчерпването ѝ;
- ОДУ на калкан във води на Общността на Черно море е определен на 100 т, като тази квота е разпределена поравно за България и Румъния в съотношение 50:50 – т.е. 50 т за България и 50 т за Румъния.

1. Улов и производство на риба и други организми през 2006 г. и първото полугодие на 2007 г.

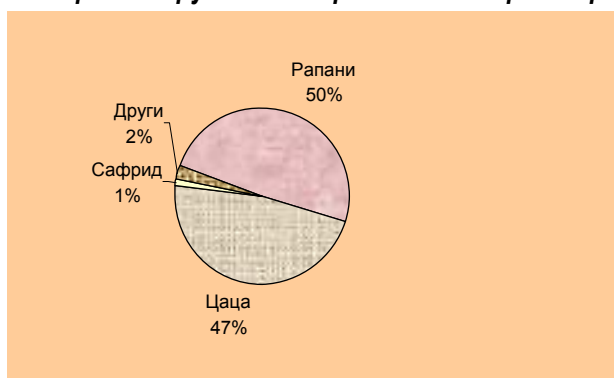
Отчетения през 2006 г. общ улов на риба и други водни организми за страната по данни на Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА) възлиза на 7544,73 т., което представлява ръст от 39% спрямо предходната година.

Реализирания общ стопански риболов в страната по водни басейни е както следва:

- 5629,41 т. за Черно море (Фиг.1) (Таблица 1);
- 345,86 т. за р. Дунав (Фиг.2) (Таблица 1);
- 1569,46 т. за вътрешните водоеми (Фиг.3) (Таблица 1).

Фигура IV.1.

Улови по видове риба и други водни организми в Черно море през 2006 г.

По данни на ИАРА, през 2006 г., регистрирания общ улов на риба и други морски организми в Черно море е в размер на 5629,41 т., което е с 65% повече в сравнение с 2005 г.

Около 90% от общия улов на морските видове риба в страната се формира от копърката. През 2006 г. уловът на копърка е 2 654,7 т, което е с 3 % повече в сравнение с 2005 г.

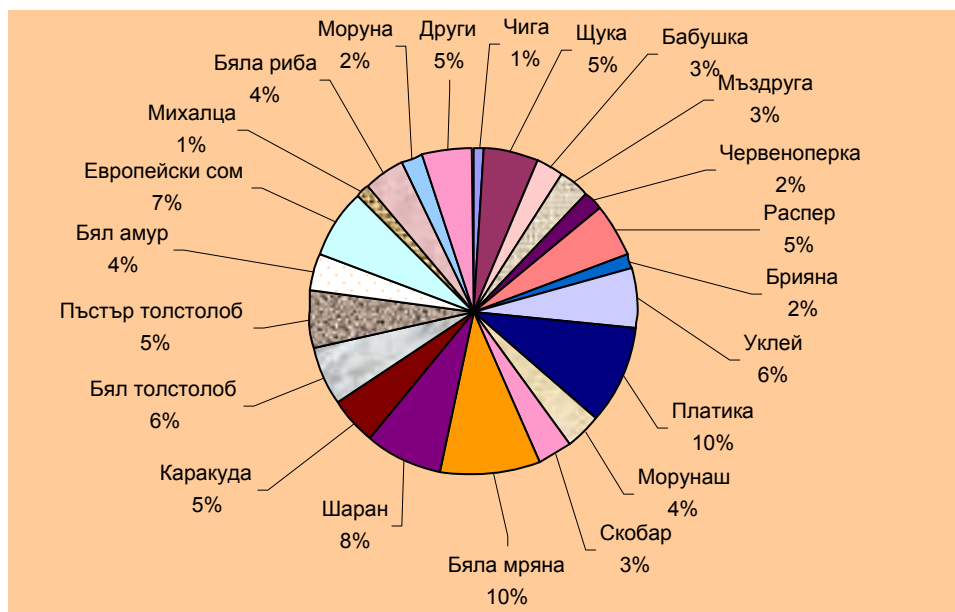
Общият улов на други морски организми в Черно море – рапани, миди и скариди, регистриран през 2006 г. е 2 798 т. при 522 т, през 2005 г. Тази група е представена главно от рапаните с 2 773 т. Увеличения улов през 2006 г. доказва, че този вид мекотело продължава да бъде един от основните морски ресурси, обект на традиционен износ, като значителния интерес се определя от високите цени на международните пазари.

През 2006 г., уловът на черна морска мида запазва нивото си от 2005 г. и е в размер на 10.48 т.

Уловът на скариди в Черно море продължава да бъде в минимални количества и се движи в рамките на 0,4 - 0,6 т. годишно.

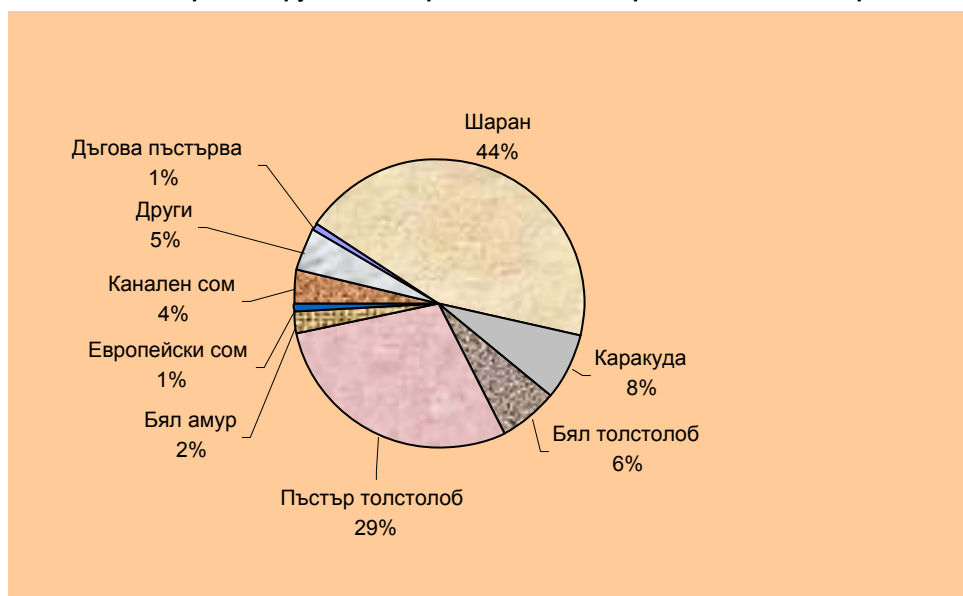
Фигура IV.2.

Улови по видове риба и други водни организми в р. Дунав през 2006 г.

Фигура IV.3.

Улови по видове риба и други водни организми във вътрешните водоеми през 2006 г.

Количеството на уловената риба и други водни организми от стопански риболов през първото полугодие на 2007 г. възлиза на 2221,4 т., в това число 2007,3 т. за Черно море, 24,1 т. за р. Дунав и 190 т. за вътрешните водоеми.

Отчитайки, че уловът на риба през първото полугодие на 2007 г. е намалял с приблизително 16 % спрямо първото полугодие на миналата година, то се очаква общият улов на риба и други водни организми да намалее спрямо предходната година и да достигне 6 000 т.

През 2006 г. отчетения общ улов на риба в река Дунав (сладководни и проходни видове риби), е намалял с 4% в сравнение с 2005 г., до 345 т.

Намалението на уловите в река Дунав се дължи на маловодието на реката и нейните притоци в България. Изграждането на нови мидени ферми в Черно море е предпоставка за намаляване на улова на черна морска мида и увеличаване на нейното производство.

През 2006 г. са регистрирани 38 обекта за развъждане на риба и други водни организми. За първото полугодие на 2007 г. регистрираните обекти са 17.

От началото на 2006 г. до 19 юни 2006 г. са издадени общо 3 341 разрешителни/удостоверения за стопански риболов, в това число 1570 за Черно море, 1481 за р. Дунав и 290 за вътрешните водоеми..

За годината са издадени са 875 свидетелства за правоспособност за извършване на стопански риболов и предоставени 1 672 риболовни дневника.

За първото полугодие на 2007 г. са издадени общо 2993 безсрочни разрешителни за стопански риболов, в това число 1658 за Черно море, 1151 за р. Дунав и 184 за вътрешните водоеми и съответно общо 3151 удостоверения, като 1838 за Черно море, 1267 за р. Дунав и за вътрешните водоеми – 46. Издадени са 714 свидетелства за правоспособност за извършване на стопански риболов.

През 2006 г. са извършени 9 202 проверки в обекти за стопански риболов, 17 123 проверки в обекти за любителски риболов, 614 проверки на рибовъдни стопанства, 9 183 проверки на плавателни съдове и 6 267 проверки в обекти за търговия с риба.

По сигнали на граждани са извършени 995 проверки. Извършени са 1 095 проверки съвместно с органите на МВР, НУГ и техните териториални подразделения.

За първото полугодие на 2007 г. са извършени 4 064 проверки в обекти за стопански риболов, 11 726 проверки в обекти за любителски риболов, 415 проверки на рибовъдни стопанства, 6 881 проверки на плавателни съдове и 3 945 проверки в обекти за търговия с риба.

Съставени са 2 184 акта на нарушителите, издадените наказателни постановления са 1 944, а влезлите в сила наказателни постановления са 1 487.

За първото полугодие на 2007 г. са съставени 1 431 акта на нарушителите, издадените наказателни постановления са 850, а влезлите в сила наказателни постановления са 811.

През 2006 г. производството на зарибителен материал в рибовъдните стопанства, необходимо за поддържане на рибните популации и увеличаване на числеността им е нараснал в с 11% в сравнение с 2005 г. и достига 29 174 229 бр. Това се дължи главно на увеличеното производство на зарибителен материал от Шаран, достигайки 11 447 707 бр.

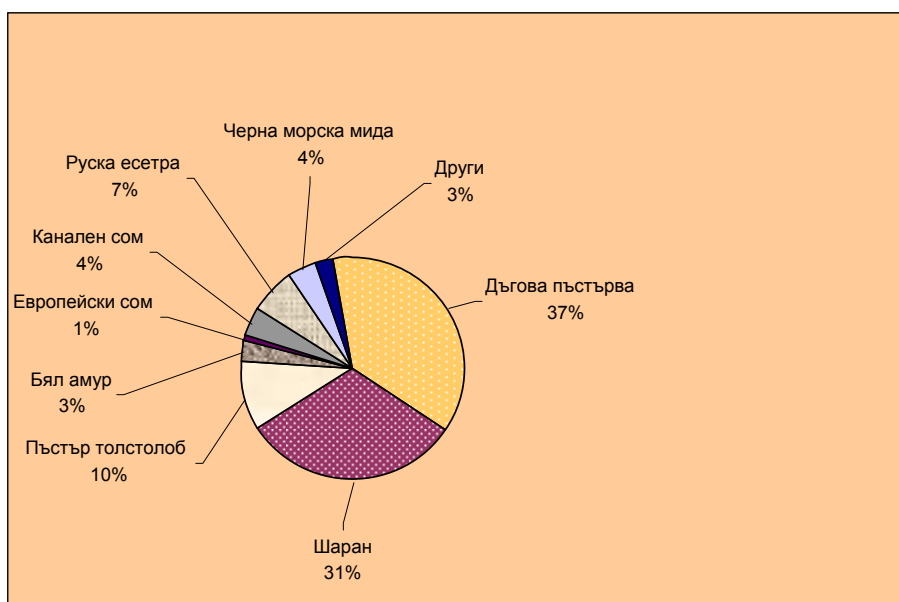
Нараснало е производството на зарибителен материал от бял толстолоб, бял амур и щука.

Най-голям спад е регистриран при производството на зарибителен материал от чига, моруна, пъструга и веслонос. Значително е намаляло производството на бяла риба и дъгова пъстърва.

Общото производство за 2006 г. на риба и други водни организми, възлиза на 4 909,65 т. (Фиг.4), в това число 29 174 229 броя зарибителен материал с общо тегло 1 652,71 т. и 3 256,94 т. риба за консумация.

Фигура IV.4.

Производство на риба и други водни организми за 2006 г.

Общото производство на риба за консумация и зарибителен материал в рибовъдните стопанства до края на 2007 г. се предвижда да запази нивото си от предходната година или да формира ръст с 5 до 10 %.

Производството на риба за консумация запазва тенденцията на увеличаване. Основание за такава прогноза дава модернизацията на аквакултурното производство (изграждане на стопанства с рециркулационни съоръжения, преминаване от екстензивно на интензивно отглеждане на риба). Това е резултат от повишения интерес към този вид дейност и повишеното търсене на вътрешния и международните пазари.

Таблица IV.1.

Улов на риба и други водни организми от водоеми за стопански риболов за 2006 г.

№ по ред	Общоприети и местни наименования и научно наименование /на латински/	Количество в тона		
		Черно море	Дунав	Вътр. водоеми
А. Сладководни риби				
	Сем. Есетрови /Acipenseridae/			
1	Чига /Acipenser ruthenus/		4.11	
	Сем. Пъстървови /Salmonidae/			
2	Речна /балканска/ пъстърва /Salmo trutta fario/			0.10
3	Дъгова пъстърва /Oncorhynchus mykiss/		0.04	15.01
4	Сивен /Salvelinus fontinalis/			0.64
	Сем. Корегонусови /Coregonidae/			
5	Чудски сир /Coregonus lavaretus/			
6	Пелед /Coregonus peled/			
	Сем. Щукови/ Esocidas/			
7	Щука /Esox lucius/		17.55	7.44
	Сем. Шаранови/Cyprinidae/			
8	Бабушка /Rutilus rutilus/		9.65	2.04
9	Речен кефал / Leuciscus cephalus/		0.47	1.27
10	Мъздруга /Leuciscus idus/		10.77	

11	Червеноперка /Scardinius erythrophthalmus/		6.68	12.16
12	Распер /Aspius aspius/		18.13	0.51
13	Лин /Tinca tinca/		0.18	0.86
14	Брияна /облез, уклея/ /Chalcalburnus chalcoides/		5.39	2.13
15	Уклея /Alburnus alburnus/		19.95	4.27
16	Платика /Abramis brama/		33.17	7.13
17	Косат /Abramis sp./		2.12	
18	Морунаш /Vimba vimba/		12.70	0.27
19	Сабица /Pelecus cultratus/		0.48	
20	Скобар /Chondrostoma nasus/		11.93	0.80
21	Бяла мряна /Barbus barbus/		33.34	0.09
22	Черна мряна /Barbus meridionalis petenyi/			0.13
23	Маришка мряна /Barbus cyclolepis/		0.29	1.30
24	Шаран /Cyprinus carpio/		26.62	696.03
25	Каракуда /Carassius sp./		17.14	118.25
26	Бял толстолоб /Hypophthalmichthys molitrix/		20.25	101.42
27	Пъстър толстолоб /Aristichthys nobilis/		18.30	453.98
28	Бял амур /Ctenopharingodon idella/		13.78	37.70
29	Черен амур /Mylopharingodon piceus/			0.20
Сем. Сомови /Siluridae/				
30	Европейски сом /Sillurus glanis/		22.70	17.83
Сем. Американски сомови /Ictaluridae/				
31	Канален /американски/ сом /Ictalurus punctatus/		0.20	57.06
Сем. Трескови /Gadidae/				
32	Михалца /Lota lota/		5.05	
Сем. Костурови /Percidae/				
33	Бяла риба /Stizostedion lucioperca/		15.03	9.48
34	Речен костур /Perca fluviatilis/		1.44	3.24
Б. Прходни риби				
Сем. Есетрови /Acipenseridae/				
35	Моруна /Huso huso/		6.41	
36	Пъструга /Acipenser stellatus/		0.07	
37	Руска есетра /Acipenser gueldenstaedti/		0.03	1.16
Сем. Речни змиорки /Anguillidae/				
38	Европейска речна змиорка /Anguilla anguilla/			
Сем. Селдови /Clupeidae/				
39	Карагъз /Caspialosa pontica/Alosa pontica/	17.72	1.10	
В. Морски риби				
Сем. Бодливи акули /Squalidae/				
40	Черноморска бодлива акула /Squalus acanthias/	6.23		
Сем. Селдови /Clupeidae/				
41	Цаца /Sprattus sprattus sulinus/	2 654.75		
Сем. Хамсиеви /Engraulidae/				
42	Хамсия /Engraulis encrasicolus ponticus/	6.46		
Сем. Зарганови /Belonidae/				
43	Зарган /Belone belone/	0.29		
Сем. Трескови /Gadidae/				
44	Галя, морски налим /Gaidropsarus mediterraneus/			
45	Черноморски меджид /Merlangius merlangus euxinus/	0.17		

	Сем. Кефалови /Mugilidae/			
46	Морски кефал /Mugil cephalus/	11.39		
47	Платерина /Liza aurata/	0.10		
48	Илария /Liza saliens/	1.95		
	Сем. Атеринови /Atherinidae/			
49	Атерина /Atherina spp./	0.52		
	Сем. Морски костури /Serranidae/			
50	Лаврак /Dicentrarchus labrax/Morone labrax/	0.00		
	Сем. Леферови /Pomatomidae/			
51	Лефер /Pomatomus saltatrix/	8.46		
	Сем. Сафридови /Carangidae/			
52	Сафрид /Trachurus mediterraneus ponticus/	62.83		
	Сем. Смаридови /Centracanthidae/			
53	Смарид /Spicara spp./			
	Сем. Барбунови /Mullidae/			
54	Барбуня /Mullus barbatus ponticus/	6.11		
	Сем. Скумриеви /Scombridae/			
55	Черноморска скумрия /Scomber scombrus/			
56	Паламуд /Sarda sarda/	7.52		
57	Сем. Попчета /Gobiidae/	31.34	0.12	
	Сем. Калканови /Scophthalmidae/			
58	Калкан /Psetta maxima/	14.81		
	Сем. Писиеви /Pleuronectidae/			
59	Писия /Platichthys flesus luscus/	0.00		
60	Морски език /Solea nasuta/	0.01		
	Г. Водни животни			
	Клас земноводни /Amphibia/			
61	Голяма водна жаба /Rana ridibunda/			12.00
	Клас Ракообразни /Crustacea/			
62	Обикновени скариди /Leander spp./	0.04		
63	Пясъчна скарида /Crangon sp./	0.06		
64	Езерен рак /Astacus leptodactylus/			4.95
	Клас Миди /Bivalvia/			
65	Черна морска мида /Mytilus galloprovincialis/	10.48		
66	Рапани /Rapana spp./	2 773.18		
67	Други	14.99	10.70	
	ОБЩО:	5 629.41	345.86	569.46 ¹

Източник: ИАРА

2. Потребление на риба и рибни продукти.

По данни на Националния статистически институт (НСИ), през 2006 г. годишното потребление на риба и рибни продукти на лице от домакинство се е увеличило до средно 4,3 кг. (Таблица 2)., при 4,2 кг през 2005 г. Тези данни не включват количествата, консумирани в заведенията за обществено хранене.

И през 2006 г. България се нарежда на на едно от последните места в Европа по консумация на риба на глава от населението. Това се дължи на все още свитите потребителски

възможности на населението и относително високите цени на някои видове риба и рибни продукти.

Във връзка с бързите темпове на развитието на туризма у нас се наблюдава повишена консумация на морски риби и рибни продукти през летните месеци, а на сладководните риби през месец декември (Никулден).

Таблица IV.2.

Потребление на риба и рибни продукти средно на лице от домакинство

Продукти	2002 г.	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.
Риба и рибни продукти - кг	3,5	3,8	4,3	4,2	4,3

Източник: НСИ

3. Внос и износ на риба и рибни продукти.

Внос

През 2006 г. продължи наблюдаваната през последните няколко години тенденция на нарастване на общия внос на риба, други водни организми и рибни продукти.

Фигура IV.5.

По данни на Агенция "Митници", през 2006 г. общият внос на риба и рибни продукти в България е нараснал с 18,3 % в сравнение с предходната година, достигайки 29 311 т. Общата стойност на вноса е в размер на 30 766 436 щ. д.

Структурата на вноса през годината включва 27 742 тона риба, ракообразни и мекотели (прясна, охладена, замразена, пушена, осолена, филета от риба) и 1 569 тона рибни продукти – готови храни и консерви от риба, хайвер, ракообразни и мекотели.

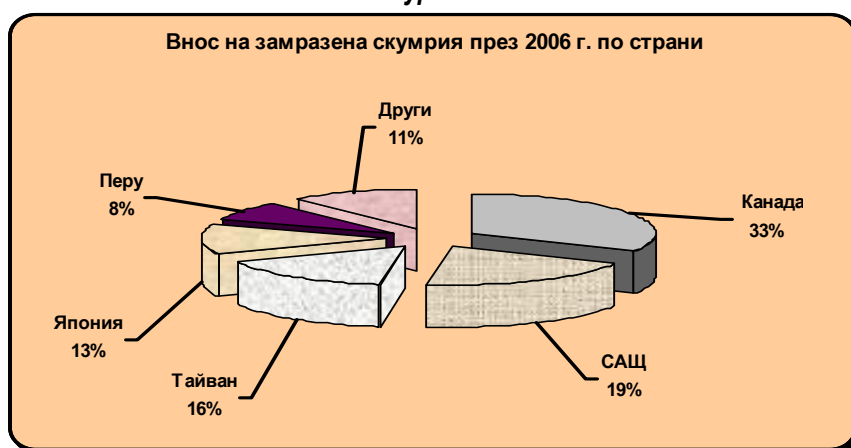
Основен дял в структурата на общия внос на риба и други водни организми заема замразената риба - около 78 %. През 2006 г. са внесени 23 013 т замразена риба, което е с 16,7% повече спрямо 2005 г.

Средната вносна цена на замразената риба за 2006 г. е нараснала до 642,5 щ. д./тон, при 619,7 щ. д./тон за 2005 г.

Внасят се видове риба и водни организми, както за разнообразяване на асортимента на пазара, така и за осигуряване на суровина за рибопереработвателната промишленост.

Около 77% от внесената през 2005 г. замразена риба е скумрия – 16 612 тона на обща стойност 10 119 018 щ. д., на средна импортна цена 609,1 щ. д./т. Основни вносители на големи количества замразена скумрия са Канада (5 435 т), САЩ (3 225 т), Тайван (2 643 т), Япония (2 113 т) Перу (1 368 т) и и др.

Фигура IV.6.

Традиционно, вносът на прясна или охладена риба в страната е в по-малки количества, като през 2006 г. е намалял в сравнение предходната година – с около 5%, и възлиза на 877 т. Съществено количество от прясна или охладена риба е внесено от Гърция (479 т), Италия (305 т), а по-малко от Турция (38 т) и Норвегия (35 т) и др. Според вида на рибата са внесени: пъстърви 205 т (на средна цена 2 142,1 щ. д./т), тихоокеански съомги 187 т (на средна цена 6 471,7 щ. д./т), сафрид 87 т (на средна цена 896 щ. д./т) и др.

Таблица IV.3.

Внос на риба, други водни организми и рибни продукти

Продукти	(тона)			
	2003	2004	2005	2006*
Риба, др. водни организми и рибни продукти - общо	23 185	23 562	24 770	29 311
Риби, филета, ракообразни, мекотели	22 430	22 479	23 270	27 742
Живи риби - сладководни и морски	1	3	1	14
Риби - пресни или охладени	525	512	920	877
Риби - замразени	20 427	20 069	19 714	23 013
Филета и други меса от риби - пресни,	1 128	1 520	2 087	3 109

охладени или замразени				
Риби - сушени, осолени, пушени, в саламура, черен дроб, хайвер и семенна течност	45	79	87	47
Ракообразни - живи, пресни, охладени, замразени, сушени, осолени, в саламура	107	114	164	213
Мекотели - живи, пресни, охладени, замразени, сушени, осолени, в саламура	195	182	297	470
Рибни продукти	755	1 083	1 500	1 569
Готови храни и консерви от риби; хайвер	707	1 026	1 420	1 478
Ракообразни и мекотели	48	57	80	91

Източник: Агенция "Митници";

* - предварителни данни

През 2006 г. значително нараства вноса на филета и други меса от риба в сравнение с 2005 г., с около 49 % достигайки 3 109 т. Преобладава вносът на замразени филета от видове риби като съомга, мерлуза, херинги, минтай, риба тон, трескоподобни и др. Най-голямо количество филета и други меса от риба е внесено от Китай – 1 187 т, следва Аржентина – 636 т, Норвегия - 200 т, Чили – 186 тона и др.

С около с 20% е нараснала средната вносна цена на тези продукти спрямо предходната достигайки 1 713,6 щ. д./т (при ср. цена 1 429,9 щ. д./т през 2005 г.).

Въпреки по-високите импортни цени, търсенето на филета от риба се увеличава, поради добрите им деликатесни качества и по-лесното им и бързо приготвяне.

През 2006 г. вносът на готови храни и консерви от риби нараства спрямо 2005 г. - с 4% и възлиза на 1 478 т. По-големи количества са внесени от Индонезия (284 т), Литва (229 т), Тайланд (208 т), Китай (130 т) и др.

Износ

По данни на Агенция "Митници", общият износ на риба, водни организми и рибни продукти осъществен през 2006 г. е нараснал с 17% спрямо предходната година и е в размер на 4 758 тона, което се дължи на реализиране на по-голям улов. Стойността на изнесената рибна продукция е нараснала с около 30%, достигайки 15 631 168 щ. д. поради по-високите експортни цени.

Фигура IV.7.

В структурата на износа през 2006 г. се включват: 4 415 т риба, ракообразни и мекотели (прясна, охладена, замразена, пушена, осолена, филета от риба) и 343 т рибни продукти – готови храни и консерви от риба, в т. ч. хайвер, ракообразни и мекотели.

Таблица IV.4..

Износ на риба, други водни организми и рибни продукти

Продукти	(тона)			
	2003	2004	2005	2006*
Риба, др. водни организми и рибни продукти - общо	5 773	5 630	4 064	4 758
Риби, филета, ракообразни, мекотели	5 516	5 268	3 847	4 415
Живи риби - сладководни и морски	120	120	112	161
Риби - пресни или охладени	23	31	20	6,3
Риби - замразени	1 419	1 400	770	981
Филета и други меса от риби - пресни, охладени или замразени	8	37	114	337
Риби - сушени, осолени, пушени, в саламура, черен дроб, хайвер и семенна течност	1 304	1 353	763	227
Ракообразни - живи, пресни, охладени, замразени, сушени, осолени, в саламура	1	2	0,8	1,2
Мекотели - живи, пресни, охладени, замразени, сушени, осолени, в саламура	2 641	2 325	2 067	2 702
Рибни продукти	257	362	217	343
Готови храни и консерви от риби; хайвер	90	53	15	12
Ракообразни и мекотели	167	309	202	331

Източник: Агенция "Митници";

* - предварителни данни

Износът на мекотели заема най-голям дял в общия износ на риба и рибни – около 57% през 2006 г. и е в размер на 2 702 тона на обща стойност 7 820 967 щ. д. при средна износна цена 2 894,8 щ. д./т.

Спрямо 2005 г., износът на мекотели (миди, стриди, октоподи, калмари, охлюви и др. безгръбначни) в количествено изражение е нараснал с 31%, а средната им експортна цена с 13%.

Значителен износ на мекотели през 2005 г. на по-високи експортни цени е осъществен за Корея – 610 т (на средна износна цена 4 965,3 щ. д./т) и Япония – 545 т (на ср. цена 4 900,7 щ. д./т). Други дестинации, за които са насочени по-големи количества мекотели през 2006 г., но на значително по-ниски цени са Македония – 483 т (на средна цена 818,4 щ.д./т), Гърция – 430 т (на средна цена 893,5 щ.д./т), Турция – 324 т (на средна цена 670,9 щ.д./т) и др.

На второ място по обем изнесена продукция е износът на замразена риба, който през 2006 г. отбелязва ръст с 27% спрямо предходната година, до 981 тона (или около 21% от общия износ на риба и рибни продукти).

Общата стойност на износа на замразена риба е 1 805 759 щ. д, при средна износна цена 1 841,7 щ. д./т, която е с 28% по-висока в сравнение с 2005 г.

Увеличението е в резултат на по-големия улов през годината. Най-значителен износ на замразена риба (предимно шпрот, трициона или копърка) е осъществен за Румъния – 562 т или около 57% от общия износ.

По-големи количества замразена риба се изнасят и за Германия, като през 2006 г. износът за там е 221 т. Изнасяна е главно пъстърва (128 т) на доста високи експортни цени – средно 4 336 щ. д./т.

През 2006 г. са изнесени 337 т филета и други меса от риби, което е два пъти повече спрямо 2005 г. Износът на тези продукти е благоприятстван от по-високата експортна цена – средно около 4 500 щ. д./тон.

През 2006 г. износът на сушени, осолени, пушени или в саламура риби отбелязва съществен спад в сравнение с предходната година – със 70,2%, до 227 т. Традиционни партньори на страната ни за тази продукция са Германия – 126 т (на доста висока средна експортна цена – 4 632 щ. д./т и Румъния - 91 т (на средна цена 751,2 щ. д./т).

През 2006 г. се наблюдава значителен ръст на износа на рибни продукти (готови храни и консерви от риба, ракообразни и мекотели) в сравнение с предходната година - с около 58%, до 343 т. Това се дължи главно на нарасналия улов на риба и други водни организми през годината. С 64% се е увеличил износът на ракообразни и мекотели, приготвени или консервирани, до 331 т. Основни дестинации за износ на мекотели и през 2006 г. са Корея (231 т), Япония (86 т) и Виетнам (13 т).

4. Обща политика в рибарството на Европейския съюз и подготовка на България за прилагането ѝ.

Целта на Общата политика в рибарството е постигането на устойчиво развитие на отрасъла чрез отговорен риболов и опазване на рибните ресурси, осигуряването на добър жизнен стандарт за рибарската общност, стабилизирането на пазарите, обезпечаването на достатъчно предлагане на рибни продукти на разумни цени.

Рибарството и аквакултурите са важен икономически сектор в ЕС. Като цяло на тях се пада около 1% от brutния национален продукт на държавите членки и представляват значителен източник на работни места в райони с малко алтернативи на рибарството. Те също така осигуряват рибни продукти на пазара на Общността, който е един от най-големите пазари в света.

След присъединяването на България към Европейския съюз, развитието на дейностите в сектора ще бъде обусловено от Общата европейска политика в областта на рибарството, с отчитане и защита на националните интереси.

С измененията и допълненията в Закона за рибарството и аквакултурите от 2005 г. бяха транспонирани голяма част нормите на правото на Европейския съюз в областта на рибарството

и аквакултурите. В този период страната следваше да се подготви за прилагане на европейските регламенти и Общата политика по рибарство. Законът изигра своята важна роля в присъединителния процес на страната към ЕС, което бе отчетено на национално ниво и от европейските ни партньори. Заедно с това обаче въведените нови идеи показаха известни слабости при прилагането особено след присъединяването на страната към ЕС. От друга страна фактическото членство на страната в Общността наложи да бъде прилагано общностното право чрез Регламентите на ЕС, които имат пряко приложение на територията на всяка страна членка и не следва разпоредби от тях да съществуват в националното ни законодателство. През първото полугодие на 2007г се разработи ЗИД на ЗРА с приемането на който ще бъдат извършени корекции в областта на любителския риболов, стопанския риболов; ще бъдат регламентирани отношенията между Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури /ИАРА/ и Изпълнителна агенция "Морска администрация" /ИАМА/ във връзка управлението на риболовния флот; ще се уреди координацията на ЗРА със Закона за ветеринарномедицинската дейност /ЗВМД/. Значими промени се предлагат при извършването на стопански риболов в специализирани обекти, част от които са даляните. Важен момент при настоящия проект на ЗИД на ЗРА е вменяването на функции на ИАРА по управление на средствата по Европейския фонд за рибарството, съгласно Регламент 1198/2006 на ЕО.

V. ГОРСКО СТОПАНСТВО

1. Основни приоритети в дейността на Национално управление по горите през 2006 г.

През 2006 г. основните приоритети в работата на НУГ, неговите структури и специализирани териториални звена бяха насочени към изпълнението на следните дейности:

- Залесяване в рамките на утвърдените бюджетни средства на НУГ върху площи от ДГФ, унищожени от пожари и съхнене, на топови и други невъзобновени сечища;
- Възстановяване на горски култури и ремонт на съоръжения, пострадали от природните бедствия;
- Изготвяне и приемане на необходимите нормативни документи съгласно ЗГ;
- Въвеждане изискванията на Директива 1999/105 ЕС, постановяваща правилата при търговия на горски репродуктивни материали.

2. Възобновяване на горите. Борба с ерозията

2.1. Горска семепроизводствена база и семействобиране

Поради изключително слабата реколта са събрани, добити и закупени само 33.67 тона семена от над 70 дървесни вида, в т.ч. 20,72 т дъбов жълтъд.

Фигура V.1.

Източник: ДАГ

През 2006 г. за семепроизводство са изразходвани общо 212,9 хил. лв., в т.ч. за осигуряване на заетост на безработни лица по Националната програма "Възобновяване и опазване на българската гора" от Министерство на труда и социалната политика е осигурено финансиране в размер на 14,2 хил. лв.

2.2. Производство на фиданки в държавните горски разсадници

В държавните горски разсадници през 2006 г. са произведени общо 65,6 млн.бр. фиданки за залесяване. В сравнение с 2005 г. производството на фиданки в горските разсадници е намалено с 10,5 млн.бр., поради намаляване на обема на залесяването.

Фигура V.2.

Източник: ДАГ

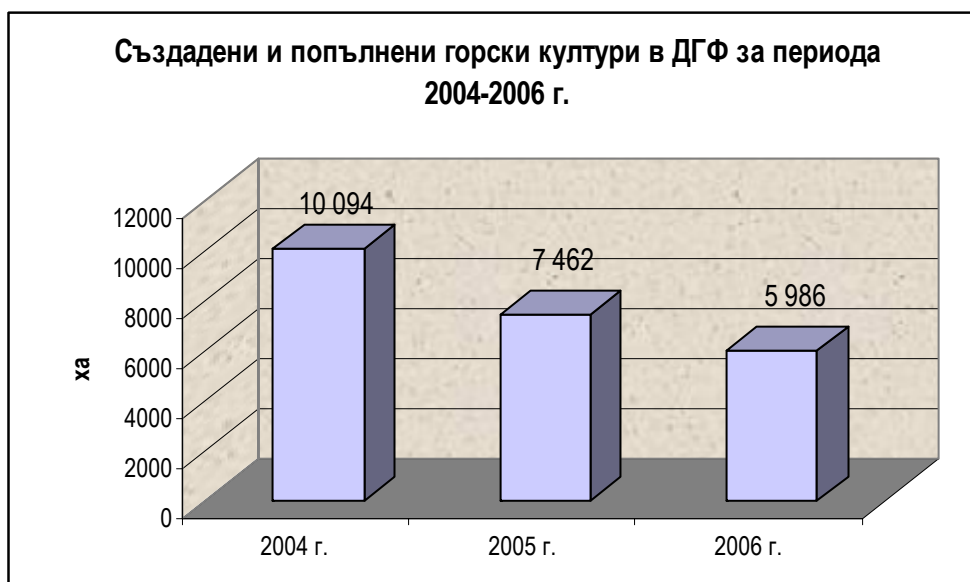
Изразходваните средства за тази дейност през 2006 г. са в размер на 4 986 хил. лв., в т.ч. финансиране от МТСП по Националната програма “Възобновяване и опазване на българската гора” – 112 хил. лв.

2.3. Залесяване и отглеждане на култури

През 2006 г. са залесени и попълнени общо 5 986 ха в Държавен горски фонд (ДГФ), в т.ч. създадени нови култури 4 591 ха.

Съотношението между иглолистни и широколистни видове при новите култури е 31 % : 69 %. Постигнатите проценти на прихващане на културите са: 82,18 % за едногодишни; 83,98 % за двегодишни и 85,29 % за тригодишни култури. Отгледани бяха 26 410 ха култури. Предвиденото отглеждане в размер на 27 657,6 ха не бе изпълнено с 1 247,6 ха поради недостатъчно финансиране.

Фигура V.3.

Източник: ДАГ

Общо за почвоподготовка, залесяване, попълване и отглеждане на култури през годината са изразходвани 12 450,6 хил. лв., в т.ч. от МТСП по програмата “Възобновяване и опазване на българската гора” са изплатени 4 700,6 хил. лв.

2.4. Борба с ерозията

Борбата с ерозията в ДГФ през годината се водеше преди всичко чрез провеждане на залесяване върху опожарени площи, строеж на леки укрепителни съоръжения (каменни прагчета, клейонажи, задръствания и брегови плетчета) и на бараж. Построи се Бараж № 5 в Държавно лесничество Златоград (РУГ Смолян) и са изградени противоерозионни съоръжения (клейонажи) на обща стойност 63 хил. лв.

Прогнозни данни за 2007 г.

1. Събиране и добив на семена – 130 т.
2. Производство на фиданки – 55 млн.бр.
3. Почвоподготовка – 2 674 ха

4. Залесяване и попълване на култури – 4 254 ха.
5. Строеж на бараж и дребноразмерни противоерозионни съоразения – за 38, 9 хил.лв.

3. Изготвяне на нормативни документи

През 2006 г. от Колегиума на МЗГ бяха приети изменения и допълнения на две наредби:

- Наредба № 1 за борба с ерозията и свлачищата в ГФ и строежа на укрепителни съоръжения (обн. ДВ., Бр. 65 от 2006 г.);
- Наредба № 5 за производство и търговия на горски репродуктивни материали (обн. ДВ, бр. 79 от 2006 г.).

4. Научно обслужване

През 2006 г. с финансиране от бюджета на НУГ са възложени 2 нови научно-приложни теми. Продължи работата по текущи теми възложени от минали години. Специалистите от ОСДГ – Бургас и ОСБРГДВ – Свищов работиха по 18 теми с практическа насоченост.

През 2006 г. са изразходвани общо 64,66 хил. лв. за финансиране на научни задачи в областта на горското стопанство, насочени към изготвяне на документи, подпомагащи практическата дейност в горите.

5. Стопанисване и защита на горите

Водещите дейности по стопанисване и защита на горите в НУГ са насочени към изпълнение на приоритетите му за 2006 г.:

- увеличаване на дела на отгледните сечи в млади и средновъзрастни насаждения и култури за подобряване на техния строеж, като се достигне не по-малко 70 % от предвижданията на лесоустройствените проекти;
- най-ефективно използване на всички лесовъдски мероприятия за подпомагане на естественото възобновяване, с цел максимално оползотворяване на потенциала на горите и особено в издънковите гори за превръщане в семенни;
- поддържане на устойчиво състояние на горите и недопускане на обезлистване и повреди от насекомни вредители чрез своевременно провеждане на мероприятията по лесозащита с приоритетно прилагане на биологични методи и средства за растителна защита.

5.1. Отгледни сечи

Отгледните сечи са едно от най-важните лесовъдски мероприятия, чието изпълнение е критерии за нивото на горското стопанство. С тях се повишава общата продуктивност и качество на насажденията, увеличава се устойчивостта на горите към въздействието на неблагоприятни фактори, подобрява се здравословното им състояние.

Провеждането на сечите е в тясна зависимост от възможностите за дългосрочни инвестиции в горите (горски пътища и специализирана техника) и финансирането на отгледните сечи без материален добив.

Проведените отгледни сечи са върху 62 564 ха, което е 76% от предвидените по лесоустройствен проект площи в държавния горски фонд.

Отгледните сечи без материален добив, чието изпълнение се финансира от бюджета на НУГ и са инвестиция за подобряване на бъдещото състояние на горите са проведени върху 8 400

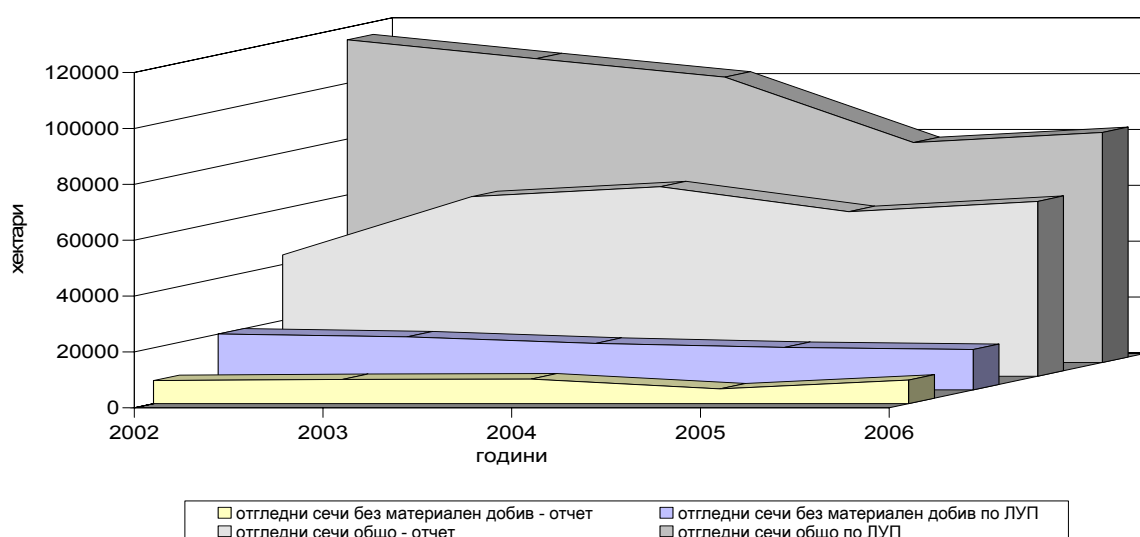
ха, което е 58% от предвидените по лесоустройствен проект. Спрямо 2005 г. е постигнато увеличение на площите с 59%.

Динамиката на площта с проведени отгледни сечи пред периода 2002-2006 год. е показана във фиг.V.4.

Фигура V.4.

ДИНАМИКА

на площта с проведени отгледни сечи и отгледни сечи без материален добив през периода 2002-2006 г. в държавния горски фонд

Източник: ДАГ

През 2007 г. е планирано да се проведат отгледни сечи върху площ от 69 000 ха, в т.ч. 7 000 ха без материален добив със средства от бюджета на НУГ.

5.2. Подпомагане на естественото възобновяване

През 2006 г. усилията бяха насочени към максимално оползотворяване на естествения възобновителен потенциал на горите с прилагане на многообразието от лесовъдски подходи. Извършено е подпомагане на семенното естествено възобновяване на площ от 4 610 ха (с 24% повече от 2005 г.), което беше съсредоточено в издънковите гори за превръщане в семенни с влошено здравословно състояние.

5.3. Други мероприятия по стопанисване на горите

През 2006 г. бяха извършени и други, важни за подобряване състоянието на горите мероприятия, като кастрене, изоравање на междуредия, ограждане на възобновителни участъци. Изпълнението им е съобразено с действителната необходимост и финансовите възможности.

5.4. Финансиране на мероприятията

За изпълнение на дейностите по стопанисване на горите през 2006 г. са изразходвани 4 237 хил. лв. от бюджета на НУГ. Допълнително по Националната програма „Възобновяване и опазване на българската гора” са изразходвани още 1 851 хил. лв., или общо са усвоени 6 088 хил. лв.

5.5. Консултиране и контрол върху стопанисването на недържавни гори

През 2006 г. дейността е насочена към подобряване на лесовъдската практика в недържавните гори, увеличаване на превантивния контрол по стопанисване и ползване на дървесина, подобряване на обслужването на собствениците, консултиране и обучение на собственици, частни консултанти и държавна горска администрация и др.

По важни резултати от проведените дейности:

- проведени са две национални кръгли маси, организирани от НУГ и Национално сдружение на общините в България по проблемите на горите, общинска собственост, с приети решения за съвместна дейност в законодателна инициатива, режими на стопанисване, статут на общинските лесничей, охрана и опазване на горите, инвестиционна политика и мерки за подпомагане и др.;
- с помощта на ГТЦ проект „Насърчаване на аграрните и горскостопански структури в Родопите” се осъществиха съвместни мероприятия с НУГ за консултиране, информиране, обмяна на опит на собственици, лесовъди на частна практика и служители от държавната горска администрация по въпроси от експертно, планово и структурно естество. Осъществена е съвместна подкрепа на пилотни начинания и изготвяне на демонстрационни обекти за обучение, квалификация на горските специалисти за повишаване на конкурентната способност на всички заинтересовани в горския сектор.

5.6. Защита на горите

През 2006 г. общото здравословно състояние на горите е добро. В началото на годината беше приета прогнозата за очакваните нападения от вредители, болести и др. повреди в горите. За нейното изработване е проведен лесопатологичен мониторинг в стационарните обекти и лесопатологични обследвания във всички гори в т.ч. и горските разсадници.

Проведени са следните мероприятия:

- Авиоборба. За недопускане на масово обезлистване от насекоми вредители в горските насаждения и култури е проведена авиоборба срещу листозавивачки и педомерки, бороволистни оси и борова процесионка на обща площ от 82 390 дка;
- Наземна химична борба през годината е проведена върху площ от 17 202 дка. Основно срещу над 20 броя вредители и повече от 10 вида болести;
- Механичната борба е проведена на площ от 2 740 дка.

Предвидените и проведени лесозащитни мероприятия през 2006 г., сравнени с тези през 2005 г., както и изразходваните финансови средства са показани в Таблица V.1

Таблица V.1.
Проведени лесозащитни мероприятия

МЕРОПРИЯТИЕ	Прогноза 2005 г.	Отчет 2005 г.	Изразходвани средства 2005 г.	Прогноза 2006 г.	Отчет 2006 г.	Изразходвани средства 2006 г.	Прогноза 2007 г.
	ха	ха	хил. лева	ха	ха	хил. лева	ха
АВИОБОРБА	29914	29420	1023,127	8147	8239	323	3728
НАЗЕМНА БОРБА	2980	1682	76,078	2202	1720	99	2659
МЕХАНИЧНА БОРБА	436	430	36,180	412	274	19	308
ОБЩО:	34230	31532	1135,385	10760	10233	440	6695
САНИТАРНИ СЕЧИ	33206	28290	-	23518	19085	-	19709

Източник: МЗП – НУГ

Анализът на данните от проведените през годината мероприятия показва, че площите с проведена авиоборба са намалели с близо 72 %.

В изпълнение на приоритета на НУГ за увеличаване на дела на използване на биологични продукти за защита, тяхното участие в авиоборбата е 59,7 % от общата площ. От предвидените с прогнозите за санитарни сечи площи са включени за изпълнение и съответно усвоени през 2005 г. - 85%, а през 2006 г. – 81 %. Размерът на общо засегнатите в слаба и силна степен насаждения, предвидени за санитарни сечи значително намалява - от 332 060 дка през 2005 г. на 235 180 дка през 2006 г.

Съотношението на площите с проведена борба срещу вредители и болести по видове, в процент от общата площ е както следва:

- Авиоборба – 80,6 %;
- Наземна химична и биологична – 16,8 %;
- Механична – 2,6 %.

През 2006 г. се наблюдава постепенно затихване на градация на корояди в ПП Витоша. Въпреки това ще продължи провеждането на санитарните и отгледните мероприятия в тези гори, за усвояване на дървесината от засегнатите площи.

6. Охрана на горите

6.1. Охранявана територия, горска и ловна стража

Съгласно данните на РУГ, към 31.12.2006 г. Националното управление по горите охранява 3 883 435 ха.

Върху охраняваната територия на Държавните лесничейства (ДЛ) и Държавните дивечовъдни станции (ДДивС) са обособени 546 горско-стопански участъци. Към момента са назначени 533 старши лесничей. Охранителните участъци (ОУ) са 2 435 със средна площ от 1

591 ха. Общата численост на горската и ловната стража е 2 969 служители. Горските стражари (ГС) на охранителни участъци са 2 418 души. Служителите от "Подвижна горска стража" (ПГС) към регионалните управления на горите (РУГ) са общо 415 души, като от тях 109 служители осъществяват дежурства на 31 постоянни КГП.

Ловната стража включва общо 131 души, от които 13 служители са подвижна ловна стража към РУГ Русе и РУГ Сливен.

6.2. Констатирани и разкрити нарушения

Резултатите от дейността по охраната на горите по основните показатели за 2006 г. са следните:

- извършени са общо 405 139 проверки на превозни средства, лица и обекти, свързани с ползването, преработката и търговията с горски, дивечови и рибни ресурси;
- съставени са 19 596 акта. От тях 149 броя са прекратени от директорите на ДЛ и ДДивС;
- изпратени са 1 397 преписки в прокуратурата с данни за извършени престъпления (7,1% от актовете). До края на 2006 г. по тези преписки са образувани 218 досъдебни и 37 съдебни производства за търсене на наказателна отговорност, издадени са 12 осъдителни присъди, а 274 преписки са върнати за административно производство.

Незаконните количества дървесина по актове са: фасонирана – 240 куб. м., и обла строителна – 7 778 куб. м., дърва – 29 653 пр. куб.м.

6.3. Наказателни постановления – наложени и изпълнени наказания

По съставените през годината актове до края на периода са издадени 18 308 наказателни постановления (НП) за 93% от актовете, от които 15 202 бр. (83 %), вече са влезли в сила. Обжалвани са 650 НП (3,6% от издадените), като от тях 102 са отменени (15,6% от обжалваните и 0,6% от издадените).

Наложените санкции с НП са общо 4,74 млн. лв. Санкциите по влезли в сила НП са 3,586 млн. лв.

До края на годината са изпълнени наказанията по 2 188 НП (14% от броя на влезлите в сила), като са събрани 286 хил. лв. (7,9% от сумите по влезли в сила НП). В АДВ за принудително изпълнение са изпратени 9 015 НП (59% от влезлите в сила). АДВ е събрала 19,9 хил. лв. по 180 бр. НП – 1,9% от изпратените й постановления.

6.4. Анализ на данните

В сравнение с 2005 г. данните са следните:

- Броят на съставените актове общо за НУГ е с 14% по-малко. Това е първото най-сериозно намаление на броя на актове за последните 9 години;
- Има намаление както при общото количество на незаконната дървесина (по актове и констативни протоколи), така и на дървесината по актове – с 9% при дървата и с 12% при строителната;
- Въпреки намалението на актовете се наблюдава запазване или увеличение на задържаните и отнети вещи, предмет и средство за извършване на нарушенията (дървесина, МПС, моторни триони, впрегатни животни и каруци);
- Броя на обжалваните и отменените постановления се запазва на традиционно ниски нива;

- Във връзка с измененията в разпоредбите на Наказателния Кодекс има рязко увеличение на преписките, изпратени в прокуратурата. Към момента поради ограниченото време на действие на новите разпоредби все още няма категорични данни за определени тенденции.

В сравнение със средногодишните показатели за периода 2001 - 2005 г., данните за изтеклата година са следните:

- актовете са намалели с 14%, обжалваните наказателни постановления с 46%, отменените НП с 33%;
- облата строителна дървесина е намаляла с 23%, а дървата за горене с 10%.

6.5. Обобщени изводи

Може да се твърди, че същественото намаление на броя на актовете и положителните тенденции в охраната на горите се дължат на няколко причини:

- въвежданите през последните години нормативни промени, промените в организацията на работа на горската стража, инициативите по разширяване на взаимодействието с други институции и създадените редица контролни механизми вече се утвърждават като реални практики и дават положителен резултат;
- започналата през м. май специализирана акция по охраната на горите на територията на ДЛ Самоков и ДЛ Ихтиман;
- промените в чл. 235 и чл. 236 от Наказателния Кодекс;
- общите положителни тенденции в развитието на икономиката в страната.

Остават нерешени следните основни проблеми:

- Ниско заплащане на служителите по горите;
- Ниска ефективност при събиране на наложените административни глоби;
- Недостатъчна ресурсна и техническа обезпеченост на дейностите по охрана и контрол;
- Прекомерна ангажираност на горските стражари с дейности извън охраната на горите, дивеча и рибата.

7. Опазване на горите от пожари

7.1. Статистика и анализ

През последните 15 години щетите от пожарите достигнаха нива, над които настъпва сериозно увреждане на екосистемите, нарушава се тяхната устойчивост, настъпва деградация на земите. На територията на нашата страна също се забелязва обща тенденция на увеличаване на броя, честотата и интензивността на горските пожари.

През 2006 г. се наблюдава тенденция на увеличение на броя на пожарите, както и на опожарените площи, което основно се дължи на:

- Промените в метеорологичните условия през 2006 г., спрямо предходните периоди, а именно високи летни среднодневни температури и продължителното засушаване през месеците август – септември;
- Почти пълното неизпълнение на противопожарните мероприятия и неспазване на противопожарните планове за действие при гасене на горски пожари от собствениците на гори извън държавния горски фонд (касае предимно ОГФ);
- Самоволно и безразборно палене на стърнища и липсата на достатъчно минерализовани ивици покрай житните блокове в близост до горския фонд;

- Недостигът на средства за изпълнението на всички противопожарни мероприятия в държавния горски фонд предвидени по ЛУП (лесо-устройствен проект);
- Липсата на специализирани високо-проходими автомобили за патрулиране и първоначална атака на горски пожари, както и на достатъчно негорими защитни облекла за участниците в противопожарните ядра на ДЛ и ДДив.С.

Негативната тенденция се запази и през зимните месеци на 2007 г., през които в горите са регистрирани незапомнени през годините брой и площи, засегнати от пожари (само до края на март те са на 510 броя на площ повече от 6500 ха).

7.2. Изпълнение на противопожарните мероприятия

За най-неотложни противопожарните мероприятия са необходими около 1,8 млн. лева средногодишно (по данни от 2005 г.). През периода 2001 - 2004 г. средствата за противопожарни мероприятия ежегодно бяха увеличавани. През 2004 г. бяха предоставени почти 100 % от разчетените в РУГ средства – над 2 000 000 лв. Това е и годината с най-малко опожарени горски площи през последните 10 години. Тази тенденция бе нарушена през 2005 г., а при формиране бюджетите на РУГ за 2006 г. исканията на средства за противопожарни мероприятия отново не бяха удовлетворени (при разчет от РУГ за необходими 2,4 млн. лева за противопожарни мероприятия са утвърдени 659 238 лв. - под 30% от необходимите средства).

В следствие на ограничаването на бюджета през 2005 и 2006 г. почти не са изпълнени предвидените по ЛУП нови минерализовани ивици и лесокултурни прегради, а малкото отпуснати средства се насочват за поддържане на съществуващите съоръжения. В същото време пожаронаблюдателите се очертават като крайно неефективни и драстичното намаляване на техният брой и период за назначение през 2006 г. на практика не оказва влияние върху готовността за реакция в ДЛ/ДДив.С при възникване на горски пожари.

При продължаващи ограничения на средствата за противопожарни мероприятия и в бъдеще, е целесъобразно те да се насочват приоритетно в РУГ с най-голям риск от възникване на горски пожари, преди активния пожароопасен сезон. Необходимо е да се завиши и контрола по изпълнение на мероприятията от РУГ и ДЛ/ДДив след отпускане на средствата. Съвместният контрол с ГД „ПБЗН“ за изпълнение на противопожарни мероприятия в недържавните гори също трябва да бъде засилен.

8. Ползвания от горите, търговия и маркетинг

8.1. Ползване на дървесината от Държавния горски фонд

Разчетът за ползване на дървесина за 2006 г. е изпълнен съответно, в натура 4 238 270 куб.м или 82 % и в стойност 118 486 645 лв., което е 92 %, с приспаднати разходи за дърводобив. Сравнителният анализ показва, че спрямо 2005 г. е реализиран ръст от 72 815 куб.м в натура и 13 391 194 лв. в стойност, което е съответно нарастване с 2% и 13%.

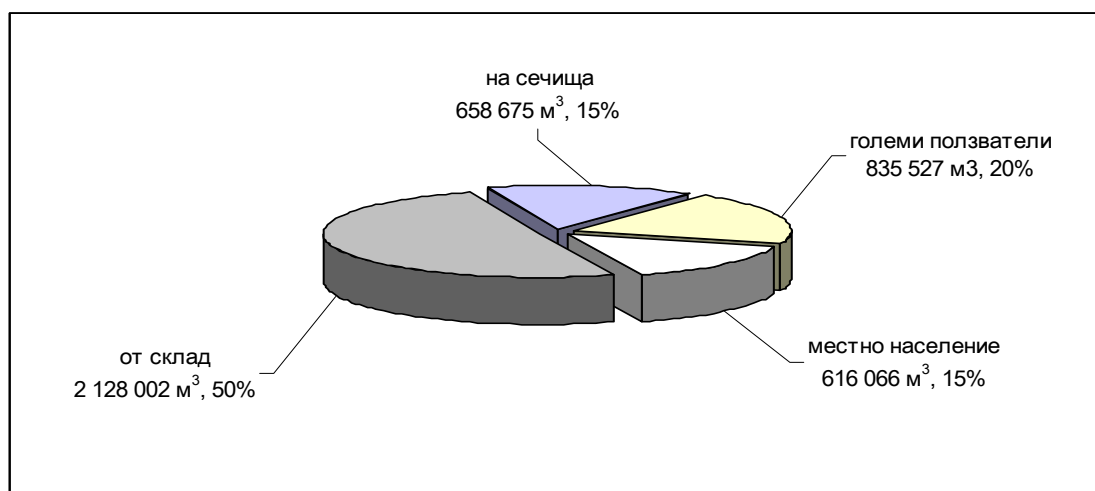
По начини на ползване добитата през 2006г. дървесина и приходите от продажби (Фиг.V.5 и V.6) се разпределят, както следва:

- Общо на корен – 2 110 268 куб.м. на стойност 34 136 657 лв., в т.ч.:
 - предоставяне на сечища – 537 781 куб.м., изпълнение 76%
 - цели лесничейства – 120 894 куб.м., изпълнение 77 %
 - големи ползватели – 835 527 куб.м., изпълнение 82 %
 - местно население – 616 066 куб.м., изпълнение 78%

- Общо продажба на сортименти – 2 128 002 куб.м., изпълнение 82% , в т.ч :
 - предварителна продажба – 913 724 куб.м.,изпълнение 80%
 - явен търг – 246 509 куб.м., изпълнение 76 %
 - пряко договаряне – 967 769 куб.м., изпълнение 86 %
 - самостоятелен дърводобив – 120 542 куб.м., изпълнение 83 %
 - възлагане на дърводобива – 1 985 036 куб.м., изпълнение 85 %

Фигура V.5.

Отчет за добитата дървесина за 2006 г. по начини на ползване в куб.м.

Източник: ДАГ

От приложените графики за ползването на дървесина се вижда, че за приблизително близки обеми дървесина предоставени съответно на сечища и чрез възлагане на дърводобива и продажба от склад, приходите нарастват 2,5 пъти.

За 2007 г. в НУГ(ДАГ- държавна агенция по горите) е създадена необходимата организация предвиденото ползване на дървесина от разчетения лесосечен фонд в размер на 4,5 млн. куб.м дървесина да бъде изпълнено. Планирано е и увеличаване на продажбите на дървесни сортименти от склад с цел увеличаване на приходите от ползване на дървесина.

8.2. Ползване на недървесни горски продукти

Ползванията от горите и земите от горския фонд, като добив на смола, борина, сено, листников фураж, кори, лико, семена, инертни материали, събиране на гъби, горски плодове, други растения и части от тях, улов на животни, които не са дивеч, паша на селскостопански животни, пчеларство и други, без ползване на дървесина, са странични ползвания или ползвания на недървесни горски продукти. Предметът на страничните ползвания е широкообхватен и търпи постоянно развитие. Пълноценното използване на недървесните горски ресурси изисква инвентаризация и оценка на суровинната им база.

Таблица V.2

Сравнение в ползването на недървесни продукти 2005-2006г.

Вид ползване	Мярка	натура			Стойност, лв		
		2005г.	2006г.	разлика	2005г.	2006г.	Разлика
Добив на дървени материали	лв.				131 756	158 629	26 873
в т.ч. вършина	куб.м.	15 129	14 166	-963	11 846	15 126	3 280
коледни елхи	бр	42 992	45 913	2 921	100 123	104 886	4 763
Кори	кг	27 944	47 500	19 556	1 597	1 703	106
Други	лв.				18 190	36 914	18 724
Нестандартен амбалаж	лв.					1	1
Други	лв.					1	1
Дребни дървени изделия	лв.					20	20
Други	бр					20	20
Животновъдство	лв.				66 502	58 788	-7 714
пчелен мед	кг		2	2	45	12	-33
Други	лв.				66 457	58 776	-7 681
Растениевъдство	лв.				24 788	48 224	23 436
сено(ливадно, горско, фий)	т	8 105	7 950	-155	3 376	9 433	6 057
Пшеница	т	8	182	174	1 512	31 018	29 506
Ечемик	т	28		-28	4 278		-4 278
Слънчоглед	т	22	12	-10	5 000	4 792	-208
Царевица	т	89		-89			
Картофи	т	2		-2			
Други	лв.				10 622	2 981	-7 641
Черупкови плодове	т	20 062	22 302	2 240	18 843	28 664	9 821
в.т.ч. Орехи	т	20 011	22 299	2 288	18 726	28 649	9 923
лешници	т	1		-1	109		-109
други	т	50	3	-47	8	15	7
Диворастящи гъби	кг	7 937 062	4 821 806	-3 115 256	1 553 023	993 694	-559 329
в.т.ч. Манатарка	кг	3 846 028	2 210 178	-1 635 850	893 508	557 793	-335 715
Горски плодове	кг	1 849 075	2 747 715	898 640	75 612	162 977	87 365
Липов цвят	кг	471 432	566 483	95 051	47 650	55 391	7 741
Шипки	кг	303 230	401 445	98 215	13 749	18 121	4 372
Горски семена	кг	40 172	5 864	-34 308	3 263	3 774	511
Горски фиданки	бр	605 453	913 770	308 317	55 123	124 601	69 478
Декоративни фиданки	бр	37 264	16 091	-21 173	67 013	107 277	40 264
Билки	кг	4 520 667	4 430 323	-90 344	66 565	100 445	33 880
Добив на кариерни и инертни мат.	т	9 247	5 102	-4 145	22 407	33 802	11 395

Източник: НУГ

През 2006 г. приходите от ползванията на недървесни горски продукти възлизат на 3 279 719 лв.. В тази посока възможностите са големи и е наложително в бъдещата си работа да отделяме значително внимание на тези ползвания, като начини на организация, контрол, въвеждане на нови технологии и др.

8.3. Ловно и рибно стопанство

През 2006 г. в съответствие със задачите и функциите на отдела е извършена следната дейност, свързана със стопанисването и ползването на дивеча в държавните ловностопански райони на страната, както и поддържане на екологическото равновесие по горните течения на реките за любителски риболов.

Проведена бе пролетната таксация на дивеча в цялата страна и беше утвърден планът за ползване на дивеча. Данните от таксацията са посочени в таблица 1.

Таблица V.3
Видове дивеч

Вид дивеч	2002 /бр./	2003 /бр./	2004 /бр./	2005 /бр./	2006 /бр./
1.Бл. елен	16 264	14 310	15 030	16 021	17 587
2.Елен лопатар	3 748	4 055	4 291	4 708	5 318
3.Сърна	57 245	61 800	63 161	66 552	68 834
4. Дива свиня	42 322	42 410	45 788	52 854	58 344
5.Дива коза	1 811	2 035	1 836	2 106	2 259
6.Муфлон	2 111	2 035	2 216	2 667	3 133
7.Глухар	2 533	2 740	2 693	2 793	2 816
8.Зубър	67	51	51	51	49
9.Тиб.як	20	21	17	17	16
11.Мечка	864	868	904	1 030	1 095
12.Заек	390 567	354 635	391 343	422 675	374 149
13.Фазан	79 865	76 950	77 660	92 079	97 323
14.Яребица	232 176	210 920	226 328	252 729	216 652
15.Кеклик	20 906	19 215	18 386	20 626	20 862

Източник: НУГ

Беше изработен проект на изменение и допълнение на Закона за лова и опазване на дивеча.

Беше изработен и приет План за действие за дивата коза в страната.

Изработени бяха „Указания относно провеждането на ловните ритуали, съобразно вида дивеч и начина на ловуване”.

Извършена беше актуализация на категориите на всички ловни бази, стопанисвани от ДЛ/ДДС.

Осигурено беше финансиране на ловностопански, рибостопански и други мероприятия в държавните ловностопански райони в размер на 2 460 000 лв.

Беше извършена двукратна ваксинация на дивите свине в държавните дивечовъдни станции срещу класическата чума по свинете.

Изпълнена е държавната поръчка за производството на ловни птици във ферми, с цел запазване на екологичното равновесие в страната, като се излюпиха и отгледаха в държавните дивечовъдни станции до 45 дневна възраст около 36000 бр. фазани, 4500 бр. яребици, 6000 бр. полудива патица, 400 бр. американска пуйка и около 500 бр. токачки .

Организирано беше участието в пет ловни изложения - Дортмунд, Залцбург, Мадрид, Рамбуе, и Риека, в резултат, на което бяха постигнати редица договорености за ловен туризъм през настоящият сезон.

Бяха внесени муфлони от Австрия за опресняване на кръвта в пет ДДС-та.

Организирано и проведено беше дванадесетото издание на специализираната международна изложба "Природа, лов, риболов, туризъм" в гр. Пловдив.

Произведени са 520 000 хил. рибки от речна пъстърва и дъгова пъстърва за заребяване на водоемите и водните течения за спортен риболов в държавния горски фонд.

VI. ТЪРГОВИЯ СЪС СЕЛСКОСТОПАНСКИ СТОКИ

През последните години отвореният характер на българската икономика и нарастващата активност на външната търговия се превърнаха в предпоставка за финансова стабилност и икономически растеж. Либерализацията на външноикономическите отношения и провежданата последователна политика за подпомагане на аграрния сектор доведоха до повишаване на експортния потенциал и подобриха възможностите за реализация на българските селскостопански стоки на европейските и световни пазари. В същото време, чрез внос на някои аграрни продукти, се поддържа суровинната обезпеченост на преработвателния сектор, което гарантира стабилност на вътрешния пазар.

България е част от световната търговска система. Положителна роля за приобщаване на България към Европейските и световните пазари изигра членството на страната в Световната търговска организация (СТО) и участието ѝ в зоните за свободна търговия. Подписаните двустранни и многостранни търговски споразумения с ЕС, ЕАСТ, ЦЕФТА и др. дадоха възможност да се използват някои сравнителни преимущества, за значително разширяване географията на износа на земеделски продукти.

1. Равнище, динамика, структура и географско разпределение на външната търговия със селскостопански стоки през 2005 и 2006 г.

По данни на НСИ, през 2006 г. общият стокообмен на България е 37 986,4 млн. щ.д. и е нараснал с 26% спрямо реализирания през 2005 г. (30 147,4 млн. щ.д.).

През 2006 г. се наблюдава тенденция на увеличаване на износа с 3 121,6 млн. щ.д. и на вноса с 4 717,3 млн. щ.д., в сравнение с предходната година. Въпреки положителната тенденция на нарастване на износа с 26,38%, увеличеният обем на вноса в стойностно изражение е довел до влошаване на търговския баланс на страната и увеличение на отрицателното търговско салдо от 6 477 млн. щ. д. през 2005 г. на 8 072,8 млн. щ. д. през 2006 г. (Таблица VI. 1).

Таблица VI. 1

Външна търговия на Република България през 2005 и 2006 г.

(хил. щ. д.)

Година	2005	2006	Изменение 2006/2005	
			в стойност	в %
Износ - FOB	11 835 201	14 956 800	3 121 599	26,38
Внос - CIF	18 312 289	23 029 600	4 717 311	25,76
Салдо	-6 477 088	-8 072 800		
Стокообмен	30 147 490	37 986 400		

Източник: НСИ

Както в предходните години, тенденцията на нарастване на стокооборота със селскостопански стоки се запазва. През 2006 г. стокообменът е достигнал 2 433 млн. щ. д. или с 11,2% повече, в сравнение с 2005 г. Това се дължи най-вече на възможностите за преференциален достъп на българските преработени и непреработени земеделски стоки до международните пазари и осъществения внос, в резултат от подписаните двустранни и многостранни споразумения за свободна търговия.

За 2006 г. реализираният аграрен износ е в размер на 1 316 млн. щ.д., а вносът е достигнал 1 117 млн. щ. д. Отчетено е положително търговско салдо от 198,7 млн. щ.д. (Таблица VI. 2 и Фиг. VI.1).

Таблица VI. 2

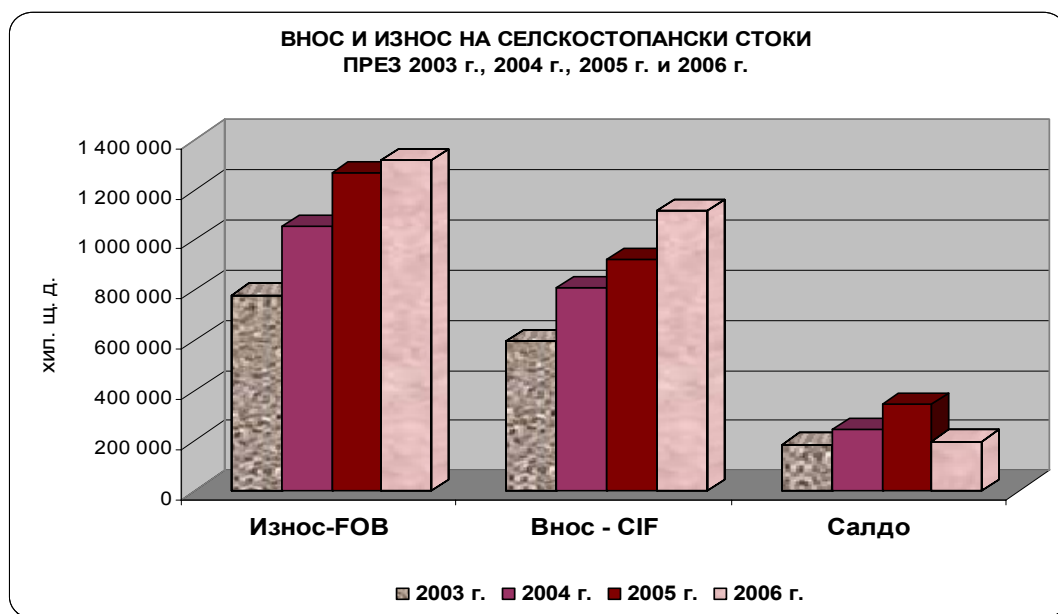
Външна търговия със селскостопански стоки през периода 2003- 2006 г.

(хил. щ. д.)

Година	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.	Изменение 2006/2005	
					стойност	%
Износ-FOB	782 773	1 054 988	1 267 316	1 316 017	48 701	103,84
Внос - CIF	597 929	807 984	920 827	1 117 297	196 470	121,34
Салдо	184 844	247 004	346 489	198 720		
Стокообмен	1 308 702	1 862 972	2 188 143	2 433 314	245 171	111,20

Източник: Агенция „Митници“

Фигура VI.1

Търговията със селскостопански стоки през 2006 г. има съществен принос при формиране на общия външнотърговски стокообмен на страната. Относителният дял на аграрния стокообмен към общия за страната за 2006 г. е около 6,41%.

Относителният дял на аграрния износ през 2006 г. е в размер на 8,8% от общия износ на страната, а на вноса - 4,9%. Отрасълът има съществен принос и за формирането на валутните приходи на страната.

Таблица VI.3.

Относителен дял на селскостопанските стоки във външната търговия на Р България през 2005 и 2006 г.

(хил. щ. д.)

Година	2005		Относителен дял на селскостопанския внос и износ от общия за страната	2006		Относителен дял на селскостопанския внос и износ от общия за страната
	Общо за страната	Аграрен сектор		Общо за страната	Аграрен сектор	
Износ - FOB	11 835 201	1 267 316	10,71%	14 956 800	1 316 017	8,80%
Внос - CIF	18 312 289	920 827	5,03%	23 029 600	1 117 297	4,85%
Стокообмен	30 147 490	2 188 143	7,26%	37 986 400	2 433 314	6,41%

Източник: Агенция "Митници" и НСИ

Структура и географско разпределение на външната търговия със селскостопански стоки през 2005 и 2006 г.

През последните години настъпиха значителни промени в географското разпределение на външната търговия. По-благоприятните условия след подписването на Европейското споразумение за асоцииране между Европейските общности и техните страни-членки и Република България, с което се въвеждат нови договорености в търговията със селскостопански стоки (ратифициран със Закон обн., ДВ, бр. 44 от 27.05.2005 г.), доведоха до значително нарастване на стокообмена със страните от Общността.

Европейският съюз се превърна в най-големия стратегически пазар на България за реализация на земеделска продукция в непреработен и преработен вид и важен партньор във взаимната търговия. Относителният дял на износа за ЕС-25 в стойностно изражение представлява 50,11% от общия аграрен износ, а този на вноса е 53,7% (Таблица VI.4).

Стокообменът с аграрни стоки между България и страните от ЕС-25 за 2006 г. се е увеличил с 15,61% спрямо 2005 г. - от 1 090 млн. щ. д. на 1 260,1 млн. щ. д. България е запазила положително търговско салдо и за 2006 г. То е в размер на 58,9 млн. щ. д..

Таблица VI.4.

Внос и износ на селскостопански стоки през 2005 и 2006 г. по икономически общности, страни и региони

Зони на търговия	2005					2006				
	Износ		Внос		Салдо	Износ		Внос		Салдо
	Млн. USD	%	Млн. USD	%	Млн. USD	Млн. USD	%	Млн. USD	%	Млн. USD
Всички страни, от тях:	1 267,4	100	925,9	100	341,5	1 316,0	100	1 117,3	100	198,7
Европейски съюз -25	586,2	46,25	503,8	54,41	82,4	659,5	50,11	600,6	53,75	58,9
ЕАСТ*	12,0	0,95	7,2	0,78	4,8	3,5	0,27	2,4	0,21	1,1

Зони на търговия	2005					2006				
	Износ		Внос		Салдо	Износ		Внос		Салдо
	Млн. USD	%	Млн. USD	%	Млн. USD	Млн. USD	%	Млн. USD	%	Млн. USD
ОИСР **	335,5	26,47	171,3	18,50	164,2	136,7	10,39	61,0	5,46	75,7
в т.ч. САЩ	66,7	5,26	17,3	1,87	49,4	60,2	4,57	16,4	1,47	43,8
ОИСР без страните от ЕС и ЕАСТ	252,1	19,89	77,1	8,33	175,0	133	10,11	57,5	5,15	75,5
ЦЕФТА***	71,5	5,64	69,7	7,53	1,8	83,9	6,38	90,6	8,11	-6,7
Балкански страни ****	106,9	8,43	16,1	1,74	90,8	116,4	8,84	20,2	1,81	96,2
ОНД	77,5	6,11	10,5	1,13	67,0	88,4	6,72	10,0	0,90	78,4
в т.ч. Русия	56,0	4,42	1,6	0,17	54,4	68,4	5,20	1,6	0,14	66,8
Украйна	2,8	0,22	6,7	0,72	-3,9	4,7	0,36	4,9	0,44	-0,2
Арабски страни	104,8	8,27	5,9	0,64	98,9	66,5	5,05	8,6	0,77	57,9
Други	56,4	4,45	235,6	25,45	-179,2	164,8	12,52	327,4	29,30	-162,6

Източник: Агенция "Митници"

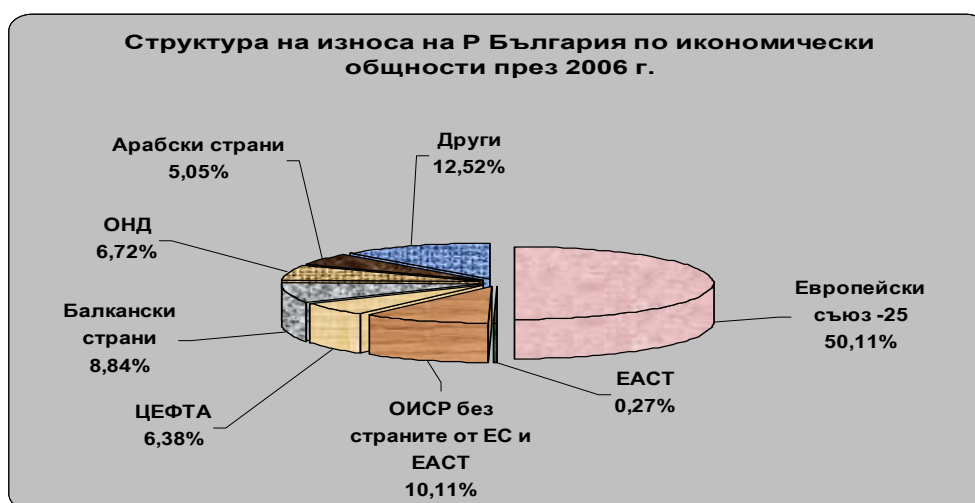
*Включва Исландия, Княжество Лихтенщайн, Кралство Норвегия и Швейцария

**Включва Австралия, Канада, Нова Зеландия, САЩ, Турция, Япония, Република Корея, Мексико, Полша, Унгария, Чешка република, Словашка република, Исландия, Швейцария, Норвегия

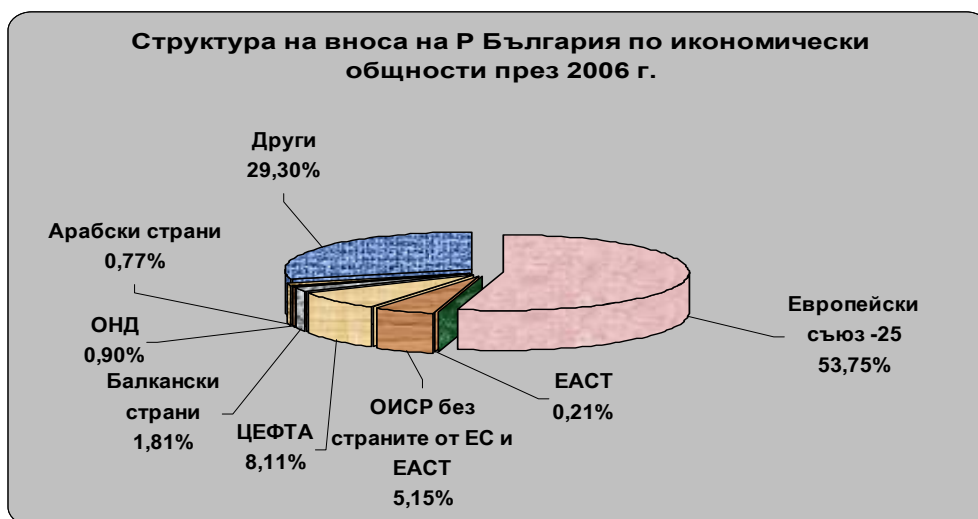
***Включва Румъния и Хърватия

**** Включва Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Хърватско и Сърбия и Черна гора

Фигура VI.2

Фигура VI.3

През 2006 г. най-голям относителен дял в аграрния износ на България за ЕС-25 имат Испания (17,5%), Гърция (16,5%), Германия (14,0%), Франция (12,5%) и Италия (9,3%).

Таблица VI.5.

Търговията на България със селскостопански стоки със страните-членки на ЕС за 2005 г. и 2006 г.

Страна	2005					2006				
	Износ		Внос		Салдо	Износ		Внос		Салдо
	хил. щ.д.	%	хил. щ.д.	%		хил. щ.д.	%	хил. щ.д.	%	хил. щ.д.
Общо	586 192	100	503 763	100	82 429	659 509	100	600 578	100	58 931
Австрия	23 144	3,9	25 323	5,0	-2 179	14 458	2,2	35 380	5,9	-20 922
Белгия	30 997	5,3	14 719	2,9	16 278	24 119	3,7	16 031	2,7	8 088
Дания	1 510	0,3	16 820	3,3	-15 310	1 709	0,3	17 108	2,8	-15 399
Финландия	2 477	0,4	786	0,2	1 691	3 839	0,6	1 605	0,3	2 234
Франция	61 568	10,5	41 627	8,3	19 941	82 679	12,5	49 147	8,2	33 532
Германия	79 603	13,6	60 095	11,9	19 508	92 580	14,0	72 336	12,0	20 244
Гърция	104 672	17,9	106 092	21,1	-1 420	108 708	16,5	117 449	19,6	-8 741

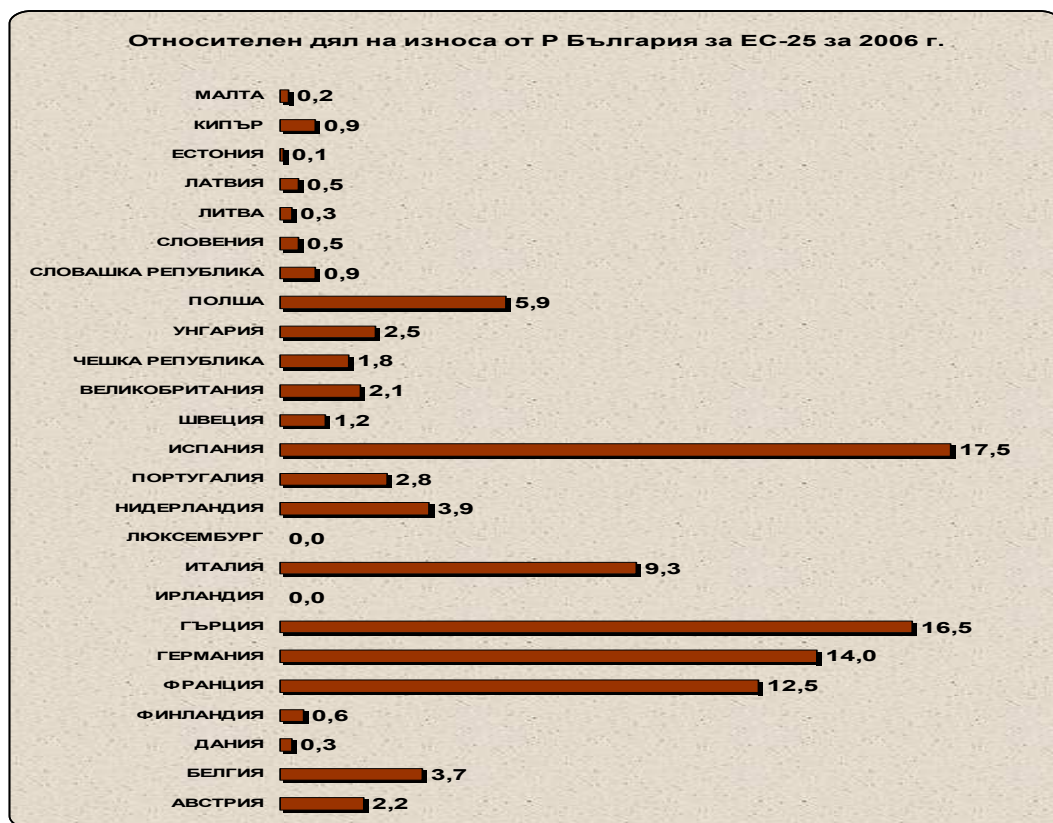
Ирландия	268	0,0	2 804	0,6	-2 536	111	0,0	5 193	0,9	-5 082
Италия	74 820	12,8	39 725	7,9	35 095	61 011	9,3	54 216	9,0	6 795
Люксембург	30	0,0	81	0,0	-51	18	0,0	0	0,0	18
Нидерландия	12 630	2,2	67 573	13,4	-54 943	25 726	3,9	76 828	12,8	-51 101
Португалия	4 795	0,8	258	0,1	4 537	18 565	2,8	1 052	0,2	17 512
Испания	80 776	13,8	20 384	4,0	60 392	115 596	17,5	21 459	3,6	94 136
Швеция	5 179	0,9	2 617	0,5	2 562	7 967	1,2	2 906	0,5	5 061
Великобритания	10 746	1,8	13 378	2,7	-2 632	14 100	2,1	15 994	2,7	-1 895
Чешка република	12 212	2,1	10 204	2,0	2 008	11 613	1,8	14 774	2,5	-3 161
Унгария	14 344	2,4	33 005	6,6	-18 661	16 209	2,5	35 994	6,0	-19 785
Полша	39 444	6,7	33 861	6,7	5 583	38 962	5,9	46 675	7,8	-7 713
Словашка република	5 662	1,0	9 871	2,0	-4 209	5 714	0,9	9 233	1,5	-3 519
Словения	2 737	0,5	392	0,1	2 345	3 107	0,5	512	0,1	2 595
Литва	2 284	0,4	1 783	0,4	501	2 244	0,3	4 203	0,7	-1 959
Латвия	3 027	0,5	136	0,0	2 891	3 083	0,5	285	0,0	2 798
Естония	3 301	0,6	93	0,0	3 208	761	0,1	519	0,1	242
Кипър	7 846	1,3	1 573	0,3	6 273	5 613	0,9	1 639	0,3	3 974
Малта	2 120	0,4	563	0,1	1 557	1 018	0,2	41	0,0	978

Източник: Агенция „Митници“

Водещо място в експортната листа на българския износ за страните от ЕС-25 през 2006 г. заемат:

- пшеница и смес от пшеница и ръж - 699 390 т, на стойност 86 720 хил. щ. д.;
- семена от слънчоглед - 229 410 т, на стойност 67 491 хил. щ. д.;
- хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти - 20 010 т, на стойност 50 004 хил. щ. д.;
- вина от прясно грозде - 35 339 т, на стойност 39 779 хил. щ. д.;
- сурови или необработени тютюни - 14 881 т, на стойност 37 387 хил. щ. д.;
- меса от рода на овцете или козите, пресни, охладени или замразени - 6 503 т, на стойност 35 718 хил. щ. д.;
- плодове, неварени или варени във вода или пара, замразени, дори с добавка на захар или други подсладители - 13 398 т, на стойност 18 954 хил. щ. д.;
- сирене и извара - 5 027 т, на стойност 17 893 хил. щ. д.;
- царевица - 131 234 т, на стойност 16 726 хил. щ. д. и др.

Фигура VI.4.

Вносът от ЕС-25 през 2006 г. се осъществява предимно от Гърция (19,6%), Нидерландия (12,8%) Германия (12,0%), Франция (8,2%), Италия (9,0%), Полша (7,8%) и Унгария (6,0%).

Фигура VI.5.

През 2006 г. най-внасяните в България селскостопански стоки с произход от ЕС са:

- хранителни продукти, неупоменати, нито включени другаде (по тарифен код - 2106) - 11 863 т, на стойност 42 211 хил. щ. д.;
- препарати, използвани за храни на животни – 27 420 т, на стойност 21 140 хил. щ. д.;
- шоколад и други хранителни продукти, съдържащи какао - 5 743 т, на стойност 20 806 хил. щ. д.;
- етилов алкохол - 4 558 т, на стойност 19 965 хил. щ. д.;
- кафе - 11 193 т, на стойност 19 184 хил. щ. д.;
- мазнини и масла от животински или растителен произход – 20 435 т, на стойност 18 372 хил. щ. д.;
- други живи растения (включително корените им), издънки и калеми, гъбен мицел – 4 823 т, на стойност 16 011 хил. щ. д.;
- меса от рода на свинете, пресни, охладени или замразени - 352 т, на стойност 15 940 хил. щ. д.;
- меса и карантии от домашни птици, пресни, охладени или замразени – 24 061 т, на стойност 15 619 хил. щ. д.;
- екстракти, есенции и концентрати от кафе, чай или мате – 2 592 т, на стойност 15 298 хил. щ. д. и др.

Търговия с аграрни стоки със страните от Централноевропейското споразумение за свободна търговия (ЦЕФТА)

След присъединяването на Чехия, Унгария, Полша, Словакия и Словения към ЕС през 2004 г., членовете на Централноевропейското споразумение за свободна търговия (ЦЕФТА) са България, Румъния и Хърватия, а от 25.08.2006 г. и Македония.

През 2006 г. аграрният стокообмен на България с Румъния и Хърватия е нараснал с 23,62%, от 141 171 хил. щ. д. на 174 513 хил. щ. д., спрямо 2005 г.

Таблица VI.6.

Търговия с аграрни стоки със страните от ЦЕФТА през 2005 и 2006 г.

(хил.щ.д.)

Страна	2005 г.				2006 г.			
	Износ	Внос	Салдо	Стокообмен	Износ	Внос	Салдо	Стокообмен
Румъния	38 054	67 917	-29 863	105 971	56 661	88 539	-31 878	145 200
Хърватия	33 462	1 738	31 724	35 200	27 260	2 053	25 208	29313
Общо:	71 516	69 655	1 861	141 171	83 922	90 592	-6 670	174 513

Източник: Агенция „Митници“

През последните две години търговското салдо при търговията с аграрни стоки на България с Румъния е отрицателно. Това се дължи на по-големият темп на увеличение на вноса в сравнение с износа.

Търговското салдо на България с Хърватия през последните 2 години е положително. (Таблица VI.6).

Търговия с аграрни стоки със страните от Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ)

През 2006 г. се наблюдава намаляване на активността в търговията с аграрни стоки на България със страните от ЕАСТ. Отчетено е намаление на стокообмена от 19 203 хил. щ. д. през 2005 г. на 5 913 хил. щ.д. (с 13 290 хил. щ.д.). Сред държавите от ЕАСТ, Конфедерация Швейцария е най-предпочитаният партньор на българските износители на селскостопански стоки. През 2006 г. относителният дял на износа за Швейцария представлява 95,15% от целия износ за страните от ЕАСТ, а този на вноса е 82,53%. (Таблица VI.7).

Таблица VI.7.

Търговия с аграрни стоки със страните от ЕАСТ през 2005 и 2006 г.

(хил.щ.д.)

Страна	2005 г.			2006 г.		
	Износ	Внос	Салдо	Износ	Внос	Салдо
Норвегия	1 393	965	428	145	170	-25
Швейцария	10 450	6 166	4 284	3 377	1 951	1426
Исландия	9	49	-40	26	242	-216
Лихтенщайн	124	49	75	0	0	0
Общо	11 975	7 228	4 747	3 549	2 364	1 186

Източник: Агенция „Митници“

Търговия с аграрни стоки със страните от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР)

По данни на Агенция „Митници“, през 2006 г. аграрният износ за групата страни от ОИСР без страните от ЕС и ЕАСТ, представлява 10,11% от общия за селското стопанство, а вносът - 5,15%. Износът за 2006 г. е намалял с 89,55% спрямо този за 2005 г., а вносът - с 34,08% (от 77,1 млн. щ. д. за 2005 г. на 57,5 млн. щ. д. за 2006 г.).

През последните две години България формира положително салдо в търговията със селскостопански стоки със страните от ОИСР. През 2005 г. салдото е било в размер на 175 млн. щ. д., а през 2006 г. - 75,5 млн. щ. д. (Таблица VI.5).

Зони за свободна търговия

Създадените зони за свободна търговия благоприятстват до голяма степен задълбочаването на външноикономическите връзки между страните. Особено в търговията със селскостопански стоки, получаването на преференциален достъп до националните пазари на други държави придобива все по-важно значение за развитие на конкурентноспособен аграрен сектор. До края на 2006 г. в търговията със селскостопански и хранителни стоки действаха търговските споразумения на България със следните страни: Турция (1998 г.), Македония (1999 г.), Израел (2001 г.), Хърватия (2001 г.), Албания (2003 г.), Сърбия и Черна гора (2004 г.), Молдова (2004 г.) и с Босна и Херцеговина (2004 г.).

През 2006 г. аграрният стокообмен с преференциалните ни партньори е в размер на 282 214 хил. щ. д., в това число: износ - 213 621 хил. щ. д. и внос - 68 593 хил. щ. д. През 2006 г. е отчетено понижаване на износа в стойностно изражение, с 62 277 хил. щ. д., което се дължи основно на намаляване обема на българския износ на земеделски стоки за Република Турция. Традиционно, България формира положително салдо с почти всички преференциални партньори, като през 2006 г. е подобрила търговския си баланс със Сърбия и Черна гора, Албания и Босна и Херцеговина (Таблица VI.8).

Таблица VI.8.

Търговия с аграрни стоки със страните, с които България има сключени споразумения за свободна търговия през 2005 и 2006 г. (хил.щ.д.)

Страна	2005 г.			2006 г.		
	Износ	Внос	Салдо	Износ	Внос	Салдо
Турция	149 672	48 970	100 702	81 949	42 357	39 592
Македония	22 880	6 922	15 958	22 142	11 671	10 471
Хърватия	33 462	1 738	31 724	27 260	2 053	25 208
Молдова	1 233	2 057	-824	412	2 807	-2 395
Израел	18 163	3 869	14 294	14 802	3 238	11 564
Сърбия и Черна гора	29 209	7 240	21 969	33 183	6 145	27 038
Албания	17 878	130	17 748	29 104	284	28 820
Босна и Херцеговина	3 401	43	3 358	4 769	38	4 730
Общо	275 898	70 969	204 929	213 621	68 593	145 028

Източник: Агенция „Митници“

Балкански страни

През 2006 г. балканските държави продължават да бъдат предпочитани партньори на България в търговията с аграрни стоки. Стокообменът със селскостопански стоки между балканските държави през 2006 г. представлява 26,13% от общия аграрен стокообмен. Териториалната близост и сключените с всички балкански страни търговски споразумения са предпоставка за активна търговия между България и тези държави.

Стокообменът с аграрни стоки между Българи и страните от Балканския регион за 2005 г. е 641 408 хил. щ. д., а през 2006 г. е в размер на 635 931 хил. щ. д.

През 2006 г. най-активен е бил износът на български селскостопански стоки за Гърция (108 708 хил. щ. д.), Турция (81 949 хил. щ. д.) и Румъния (56 661 хил. щ. д.). Най-голям внос на селскостопански стоки е осъществен от Гърция (117 449 хил. щ. д.) и от Румъния (88 539 хил. щ. д.).

През последните години България формира положително търговско салдо с повечето страни от Балканския регион. За 2006 г. то е в размер 97 835 хил. щ. д. Отрицателен търговски баланс през последните две години е отчетен при търговията с Гърция и Румъния (Таблица VI.9).

Таблица VI.9

Търговия с аграрни стоки със страните от Балканския регион през 2005 и 2006 г. (хил. щ. д.)

Страна	2005 г.			2006 г.		
	Износ	Внос	Салдо	Износ	Внос	Салдо
Турция	149 672	48 970	100 702	81 949	42 357	39 592
Гърция	104 672	106 091	-1 419	108 708	117 449	-8 741
Р.Македония	22 880	6 922	15 958	22 142	11 671	10 471
Румъния	38 054	67 917	-29 863	56 661	88 539	-31 878
Сърбия и черна гора	29 209	7 240	21 969	33 183	6 145	27 038
Словения	2 737	392	2 345	3 107	512	2 595
Албания	17 878	130	17 748	29 104	284	28 820
Босна и Херцеговина	3 401	43	3 358	4 769	38	4 730
Хърватия	33 462	1 738	31 724	27 260	2 053	25 208
Общо	401 965	239 443	162 522	366 883	269 048	97 835

Източник: Агенция „Митници“

Търговия с държавите от ОНД

През последните години се наблюдава тенденция на активизиране на външната търговия със селскостопански стоки между България и държавите от ОНД. Българският експорт на земеделски стоки за страните от ОНД през 2006 г. се е увеличил със 14,06% (от 77,5 млн. щ. д. на 88,4 млн. щ. д.).

Традиционно, износът е насочен за основно за Руската федерация. През 2006 г. експортът за Руската федерация е нараснал с 12,4 млн. щ.д. или 22,14% спрямо предходната година, а вносът е останал на същото равнище. Формирано е положително търговско салдо, в размер на 66,8 млн. щ. д., като спрямо 2005 г. то се е увеличило с 12,4 млн. щ. д. (22,79%).

В експортната листа на България за Русия най-голям относителен дял имат следните стоки: сурови или необработени тютюни, вина от прясно грозде, вермути, пресни и консервирани плодове и зеленчуци и млечни продукти.

Въпреки постигнатите резултати, съществуват и допълнителни възможности за увеличаване на реализация на традиционни земеделски стоки и в останалите държави на ОНД.

Търговия с Арабските държави

Обемът на търговията с аграрни стоки между България и Арабските държави нараства през последните години. Стокооборотът със селскостопански стоки за 2006 г. е в размер на 75,1 млн. щ. д., в това число износ - 66,5 млн. щ.д. и внос за 8,6 млн. щ.д.(Таблица VI.5).

През 2006 г. България е формирала положително търговско салдо в търговията с Арабските държави, в размер на 66,8 млн. щ. д. Основни вносители на българска земеделска продукция са Тунис (15,8 млн. щ.д.), Сирия (11,8 млн. щ. д.), Египет (10,5 млн. щ.д.), Ливан (7,4

млн. щ.д.) и др. Вносът в България се осъществява предимно от Египет (7,4 млн. щ. д.), Мароко (0,434 млн. щ. д.), Сирия (0,340 млн. щ. д.) и др.

2. Структура на износа и вноса по групи стоки

Износ

По данни на Агенция „Митници“, през 2006 г. е осъществен износ на селскостопански и преработени стоки, в размер на 1 316 017 хил. щ. д. (Таблица VI.10).

Основните групи стоки, формиращи структурата на аграрния износ през 2006 г., по раздели на Митническата тарифа са както следва:

- **Раздел I - живи животни и продукти от животински произход**

Относителният дял на експорта на тези продукти за 2006 г. представлява 16,70% от общия аграрен износ. В стойностно изражение, износът на стоките от раздела се е увеличил с 4,89%, спрямо 2005 г. Най-голям относителен дял от общия износ заемат месата и карантиите, годни за консумация - 8,55% и мляко и млечни продукти - 4,74%. Търговското салдо по Раздел I за 2006 г. е отрицателно (65 431 хил. щ. д.).

- **Раздел II – растения и продукти от растителен произход**

През 2006 г. стоките от този раздел заемат 40,32% от износа на земеделска продукция. Най-голям относителен дял от общия износ в раздела заемат житните растения - 16,81% (пшеница, ечемик, царевица) и маслодайните семена - 14,55% (предимно маслодаен и шарен слънчоглед). Търговското салдо по Раздел II е положително, в размер на 301 006 хил. щ. д..

- **Раздел III - Мазнини и масла от животински и растителен произход**

Мазнините и маслата от животински и растителен произход заемат 2,63% от общия износ на аграрни стоки. През 2005 г., износът на стоките по този раздел е намалял с 974 хил. лв. Търговско салдо е отрицателно (22 364 хил. щ. д.).

- **Раздел IV - Продукти на хранителната промишленост, безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет, тютюни и обработени заместители на тютюна**

Преработените продукти заемат 40,35% в структурата на аграрния износ на страната. През 2006 г. износът на стоки по Раздел IV се е увеличил с 6,66% спрямо 2005 г. Най-голямо е увеличението при растителни продукти, приготвени на базата на житни растения, брашна скорбяла - 22,58%, различни видове хранителни продукти - 13,85%, хранителни продукти от зеленчуци, плодове или други растения - 12,98%.

Таблица VI.10.

Структура на външната търговия на България с аграрни стоки през 2005 и 2006 г.

Код	Раздели и страни	ИЗНОС-FOB					ВНОС-CIF					САЛДО 2005	САЛДО 2006
		2005		2006		2006/2005	2005		2006		2006/2005		
		хил. USD	дъл от общия износ на аграрни стоки в %	хил. USD	дъл от общия износ на аграрни стоки в %	%	хил. USD	дъл от общия внос на аграрни стоки в %	хил. USD	дъл от общия внос на аграрни стоки в %	%	хил. USD	хил. USD
	а	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	ОБЩО:	11 835 201		14 956 800		126,38	18 312 289		23 029 600		125,76	-6 477 088	-8 072 800
	в това число аграрни стоки:	1 267 316	100	1 316 017	100	103,84	920 827	100	1 117 297	100	121,34	346 489	198 720
	РАЗДЕЛ I	209 503	16,53	219 757	16,70	104,89	222 985	24,22	285 188	25,52	127,90	-13 482	-65 431
1	Живи животни	15 665	1,2	26 392	2,0	168,47	30 267	3,29	38 262	3,42	126,41	-14 602	-11 870
2	Меса и карантии, годни за консумация	115 030	9,08	112 503	8,55	97,80	129 139	14,02	164 443	14,72	127,34	-14 109	-51 940
3	Риби и ракообразни, годни за консумация	9 648	0,76	13 473	1,02	139,65	19 695	2,14	26 776	2,40	135,95	-10 047	-13 303
4	Мляко и млечни продукти, птичи яйца; естествен мед; продукти от животински произход, годни за консумация, неупоменати, нито включени другаде	64 404	5,08	62 384	4,74	96,86	36 659	3,98	44 019	3,94	120,08	27 746	18 365
5	Други продукти от животински произход, неупоменати, нито включени другаде	4 756	0,38	5 005	0,38	105,24	7 225	0,78	11 688	1,05	161,76	-2 470	-6 683
	РАЗДЕЛ II	524 373	41,38	530 657	40,32	101,20	196 411	21,33	229 651	20,55	116,92	327 962	301 006
6	Живи растения и цветарски продукти	2 594	0,20	3 075	0,23	118,54	16 529	1,80	23 886	2,14	144,51	-13 935	-20 811
7	Зеленчуци, растения, корени и грудки, годни за консумация	54 887	4,33	48 165	3,66	87,75	31 179	3,39	28 255	2,53	90,62	23 708	19 910
8	Плодове, годни за консумация citrusови или пълешови кори	38 868	3,07	48 451	3,68	124,66	61 105	6,64	64 444	5,77	105,46	-22 237	-15 993
9	Кафе, чай, мате и подправки	12 695	1,00	15 509	1,18	122,17	32 605	3,54	38 541	3,45	118,21	-19 910	-23 032
10	Житни растения	214 967	16,96	221 273	16,81	102,93	12 958	1,41	17 879	1,60	137,98	202 009	203 394
11	Мелничарски продукти, малц, скорбяла и нишесте, инулин, пшеничен глютен	3 023	0,24	1 671	0,13	55,28	11 568	1,26	14 726	1,32	127,30	-8 545	-13 055
12	Маслодайни семена и плодове; разни видове семена, семена за посеи и плодове; индустриални или медицински растения; слама и фуражи	195 960	15,46	191 529	14,55	97,74	25 610	2,78	36 495	3,27	142,50	170 350	155 034
13	Клейове и смоли и др. растителни сокове и екстракти	837	0,07	715	0,05	85,42	4 707	0,51	5 253	0,47	111,60	-3 870	-4 538
14	Материали за сплитане и други продукти от растителен произход, неупоменати, нито включени другаде	542	0,04	269	0,02	49,63	150	0,02	172	0,02	114,67	392	97
	РАЗДЕЛ III	35 542	2,80	34 568	2,63	97,26	52 696	5,72	56 932	5,10	108,04	-17 154	-22 364
15	Мазини и масла от животински и растителен произход; продукти от тяхното разпадане; обработени мазини за хранителни цели; восъци от животински или растителен произход	35 542	2,80	34 568	2,63	97,26	52 696	5,72	56 932	5,10	108,04	-17 154	-22 364
	РАЗДЕЛ IV	497 898	39,29	531 035	40,35	106,66	448 735	48,73	545 526	48,83	121,57	49 163	-14 491
16	Продукти от месо, риба или ракообразни, мекотели или други водни безгръбначни	15 350	1,21	16 708	1,27	108,85	6 399	0,69	6 931	0,62	108,31	8 951	9 777
17	Захар и захарни изделия	28 313	2,23	29 544	2,24	104,35	87 852	9,54	140 199	12,55	159,58	-59 539	-110 655
18	Какао и продукти от какао	18 074	1,43	15 530	1,18	85,93	65 128	7,07	51 964	4,65	79,79	-47 054	-36 434
19	Хранителни продукти, приготвени на базата на житни растения, брашна, скорбяла, нишесте или мляко, тестени сладкарски изделия	82 725	6,53	101 407	7,71	122,58	36 889	4,01	49 661	4,44	134,62	45 836	51 746
20	Хранителни продукти от зеленчуци, плодове или други растения	67 367	5,32	76 110	5,78	112,98	48 926	5,31	54 577	4,88	111,55	18 441	21 533
21	Разни видове хранителни продукти	22 635	1,79	25 770	1,96	113,85	79 471	8,63	88 029	7,88	110,77	-56 837	-62 259
22	Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	105 147	8,30	112 389	8,54	106,89	41 987	4,56	54 360	4,87	129,47	63 160	58 029
23	Остатъци и отпадъци от хранителната промишленост; пригодни за храна на животни	38 404	3,03	39 568	3,01	103,03	59 548	6,47	69 593	6,23	116,87	-21 144	-30 025
24	Тютюн и обработени заместители на тютюна	119 884	9,46	114 009	8,66	95,10	22 535	2,45	30 212	2,70	134,07	97 349	83 797

Източник: Агенция „Митници“

Водещо място в експортната листа на страната през 2006 г. заемат :

- Пшеница и смес от пшеница и ръж - 1 304 367,5 т, на стойност 163 196 хил.щ. д.;
- Семена от слънчоглед, дори натрошени - 540 210,8 т, на стойност 150 557 хил.щ.д.;
- Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти - 43 051,6 т, на стойност 99 837 хил. щ. д.;
- Вина от прясно грозде – 113 328,8 т, на стойност 96 998 хил. щ. д.;
- Сурови и необработени тютюни – 38 953,2 т, на стойност 92 474 хил. щ. д.;
- Меса и карантии, годни за консумация, от домашни птици, пресни, охладени или замразени – 8 054 т, на стойност 65 199 хил. щ. д.;

- Сирене и извара 13 566 т, на стойност 45 080 хил. щ. д.

Останалите водещи стоки в структурата на аграрния износ за 2006 г., в количествено и стойностно изражение, са посочени в Таблица VI.11.

Таблица VI.12

Водещи селскостопански стоки в износа на Р България през 2006 г.

№	Наименование	Количество (тона)	Стойност (хил. щ.д.)	Относителен дял от общия износ в %
1	Пшеница и смес от пшеница и ръж	1 304 367,5	163 196	12,40
2	Семена от слънчоглед, дори натрошени	540 210,8	150 557	11,44
3	Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти, дори с прибавка на какао, нафора, празни капсули	43 051,6	99 837	7,59
4	Вина от прясно грозде, включително обогатените с алкохол, мъст от грозде	113 323,8	96 998	7,37
5	Сурови и необработени тютюни, отпадъци от тютюн	38 953,2	92 474	7,03
6	Меса и карантии, годни за консумация, от домашни птици, пресни, охладени или замразени	8 054,0	65 199	4,95
7	Сирене и извара	13 784,0	45 080	3,43
8	Меса от животни от рода на овцете или козите, пресни, охладени или замразени	8 186,5	44 937	3,41
9	Царевица	264 373,7	32 525	2,47
10	Слънчогледово, шафраново или памучно масло и техните фракции, дори рафинирани, но не химически променени	48 064,7	29 312	2,23
11	Плодове и други части от растения, годни за консумация, приготвени или консервирани по друг начин, със или без прибавка на захар или други подсладители или алкохол, неупоменати нито включени другаде	13 566,0	25 755	1,96
12	Други зеленчуци, приготвени или консервирани по начин, различен от този с оцет или с оцетна киселина, незамразени, различни от продуктите от № 2006	17 749,0	25 190	1,91
13	Ечемик	181 481,6	22 150	1,68
14	Плодове, неварени или варени във вода или на пара, замразени, дори с добавка на захар или други подсладители	14 678,4	22 011	1,67
15	Пури, пурети и цигари от тютюни или от заместители на тютюн	2 446,4	21 535	1,64

Източник: Агенция „Митници“

Внос

През 2006 г. в страната са внесени селскостопански стоки на обща стойност 1 117 297 хил. щ. д.

- **Раздел I - живи животни и продукти от животински произход**

Относителният дял на вноса на тези продукти през 2006 г. представлява 25,52% от общия аграрен внос. В този раздел най-голям относителен дял от общия селскостопански внос заемат меса и карантии, годни за консумация - 14,72%. През 2006 г. обемът на внесените по този раздел стоки е нараснал с 27,90% спрямо 2005 г. Най-съществен ръст на вноса се наблюдава при риби и ракообразни, годни за консумация - с 35,95% и при меса и карантии, годни за консумация - с 27,34%;

- **Раздел II – растения и продукти от растителен произход**

През 2006 г. вносът на стоките от този раздел заема 20,55% от целия внос на земеделска продукция. Най-голям относителен дял от общия внос по Раздел II заемат пресни плодове - 5,77%.

- **Раздел III - Мазнини и масла от животински и растителен произход**

През 2006 г. вносът на стоките от този раздел заема 5,10% от целия внос на земеделска продукция. Отчетеният внос на стоките по Раздел III през 2006 г. се е увеличил с 8,04% спрямо предходната година.

- **Раздел IV - Продукти на хранителната промишленост, безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет, тютюни и обработени заместители на тютюна**

Преработените продукти по този раздел заемат 48,83% в структурата на аграрния внос на страната. През 2006 г. вносът на преработени стоки в стойностно изражение се е увеличил с 21,57% спрямо 2005 г. Най-голяма нарастване на вноса се наблюдава при захарта и захарните изделия - с 59,58%. Следва да се отбележи, че голяма част от вноса е под формата на суровини, които се преработват в страната.

Водещи стоки при аграрния внос за 2006 г. в стойностно изражение са:

- Захар от захарна тръстика или от цвекло и химически чиста захароза, в твърдо състояние – 318 232,5 т, на стойност 126 312 хил. щ. д.;
- Меса от рода на едрия рогат добитък – 63 558 т, на стойност 85 774 хил. щ. д.;
- Хранителни продукти, неупоменати нито включени другаде - 16 150,9 т, на стойност 49 452 хил.щ. д.;
- Кюспета и други твърди остатъци, дори смлени от соя - 141 202,1 т, на стойност 37 316 хил. щ. д.;
- Кафе – 22 416,3 т, на стойност 33 133 хил. щ. д.;
- Меса от животни от рода на свинете, охладени или замразени - 18 361,8 т, на стойност 31 225 хил. щ.д.;
- Меса и карантии от домашни птици, годни за консумация - 42 108,6 т, на стойност 29 262 хил. щ. д.;
- Препарати от вида, използвани за храна на животни - 28 011,3 т, на стойност 27 532 хил. щ. д.;
- Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти - 15 347,1 т, на стойност 27 024 хил.щ. д.;
- Етилов алкохол – 5 664,2 т, на стойност 25 171 хил. щ. д. и др.

Останалите водещи стоки в количествено и стойностно изражение в структурата на аграрния внос за 2006 г. са посочени в Таблица VI.13.

Таблица VI.13.

Водещи селскостопански стоки при вноса в Р България през 2006 г.

№	Наименование	Количество (тона)	Стойност (хил. щ.д.)	Относителен дял от
---	--------------	----------------------	-------------------------	-----------------------

1	Захар от захарна тръстика или от цвекло и химически чиста захароза, в твърдо състояние	318 232,5	126 312	11,31
2	Меса от животни от рода на едрия рогат добитък, замразени	63 558,0	85 774	7,68
3	Хранителни продукти, неупоменати нито включени другаде	16 150,9	49 452	4,43
4	Кюспета и други твърди остатъци, дори смлени от соя	141 202,1	37 316	3,34
5	Кафе, дори печено или декофеинизирано, черупки и люспи от кафе, заместители на кафе, съдържащи кафе, независимо от отношението в сместа	22 416,3	33 133	2,97
6	Меса от животни от рода на свинете, охладени или замразени	18 361,8	31 225	2,79
7	Меса и карантии, годни за консумация, от домашни птици	42 108,6	29 262	2,62
8	Препарати от видовете използвани за храна на животни	28 011,3	27 532	2,46
9	Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти, дори с прибавка на какао, нафора, празни капсули	15 347,1	27 024	2,42
10	Етилов алкохол, неденатуриран, с алкохолно съдържание по обем 80% vol, ракии, ликьори и други спиртни напитки	5 664,2	25 171	2,25
11	Сурови и необработени тютюни, отпадъци от тютюн	11 113,4	24 936	2,23
12	Шоколад и други хранителни продукти, съдържащи какао	8 004,1	24 538	2,20
13	Живи животни от рода на овцете или козете	10 213,2	24 372	2,18
14	Цитрусови плодове, пресни или сушени	57 987,9	22 630	2,03
15	Екстракти, есенции и концентрати от кафе, чай или мате и препарати, приготвени на базата на тези екстракти, есенции или концентрати или на базата на кафе, чай или мате, печена цикория и други печени заместители на кафе и техните екстракти, есенции и концентрати	4 276,3	19 565	1,75

Източник: Агенция „Митници“

3. Износ и внос на основни селскостопански стоки

3.1. Износ на зърнени култури

Пшеница

По данни на Агенция „Митници“ и НСИ, през маркетинговата¹ 2006/07 година от страната са изнесени 1 092 хил. тона пшеница. По-малкия износ спрямо предходната маркетингова година се дължи основно на по-слабата реколта` 2006.

Най-значителен износ на пшеница през 2006/07 е реализиран за Испания (538 хил. тона), Румъния (119 хил. тона), Турция (65 хил. т), Португалия (55 хил. тона) и Израел (42 хил. тона).

Близо 72% от общия износ на пшеница за годината (782 хил. тона), са насочени за страните от ЕС. Износът в това направление се стимулираше до 31.12.2006 г. от действащите преференции за безмитен внос на българска пшеница в Общността в рамките на годишна квота. За периода 1 юли 2006 г. – 31 декември 2006 г. квотата бе в размер на 384 хил. тона.

Таблица VI.14.

Износ на пшеница, 2003/04 – 2006/07 г.

страна	2003/04*	2004/05	2005/06	2006/07
--------	----------	---------	---------	---------

¹ Маркетинговата (пазарната) година за пшеницата е периода 1.07 – 30.06.

1.ЕС	25 986	497 853	424 548	781 996
Италия	-	37 118	124 546	7 663
Гърция	2 298	41 463	17 487	52 821
Испания	-	326 636	239 317	538 149
Португалия	-	8 271	-	54 711
Франция	-	2 462	-	-
Германия	-	8 804	-	-
Нидерландия	-	-	-	6 162
Кипър	1 019	4 451	12 780	2 992
Румъния	22 669	68 648	30 418	119 497
2.Страни от региона	3	150 127	33 271	96 992
Р.Македония	3	61 020	13 549	3 577
Турция	-	4 784	-	64 959
Албания	-	30 785	5 000	15 269
Сърбия и Черна Гора	-	3 321	6 851	9 601
Украйна	-	0	0	3
Грузия	-	4 252	7 870	3 584
Хърватска	-	45 966	-	-
3.Други	-	448 007	644 996	213 362
Алжир	-	27 324	135 588	14 234
Египет	-	-	-	33 200
Тунис	-	127 436	153 517	23 000
Ливан	-	3 012	-	-
Мароко	-	45 150	-	12 551
Сирия	-	18 414	17 108	-
Израел	-	7 152	122 375	41 847
Филипини	-	-	-	40 691
Индия	-	-	-	36 982
Други	-	219 518	216 408	10 857
ОБЩО ПШЕНИЦА	25 989	1 095 987	1 102 815	1 092 350
стойност (хил.\$)	3 560	132 427	122 809	143 760

Източник: Данни на Агенция "Митници" и НСИ

* Въведена бе забрана за износ през периода 30.09.2003 г. - 31.07.2004 г. (ПМС № 193/2003)

Царевица

По данни на Агенция „Митници“ и НСИ, през маркетинговата² 2006/07 година на външните пазари са реализирани общо 250 142 тона царевица за зърно.

Най-голям дял от износа заемат страните от ЕС, на които са реализирани 119 488 тона от всички изнесени количества царевица за зърно. Износът за страните от ЕС е намалял с 23% спрямо предходната пазарна година.

През маркетинговата 2006/07 г. се регистрира голямо увеличение на износа на царевица за страните от региона. Реализираните количества по тези дестинации е в размер на 103 849 тона, което е нарастване с над шест пъти спрямо предходната пазарна година. Увеличението се дължи на големите количества царевица, изнесени за Турция (97 733 тона).

Намаление на износа за пазарната 2006/07 г. се отчита при едни традиционни вносители на българска царевица като Арабските страни. В Тунис през 2006/07 г. са внесени 14 395 тона царевица, при 31 912 тона за стопанската 2005/06, а за Сирия износът е 3 919 тона (64 252 тона през 2005/06 г.). За Египет и Израел, през 2006/07 маркетингова година, нямаме изнесени количества, а за сравнение през предходни години, износът за тези държави е съответно: 2005/06 г. – Египет - 35 018 тона, Израел - 30 942 тона, 2004/05 г. – Египет - 24 754 тона, Израел - 36 728 тона.

Като обобщение може да се каже, че износът на царевица за зърно през маркетинговата 2006/07 е намалял спрямо предходната година с 47%.

Таблица VI.15.

Износ на царевица, 2003/04 – 2006/07 г.

тона				
СТРАНИ	2006/07	2005/06	2004/05	2003/04
1. Европейски Съюз	119 488	155 677	240 071	75 182
Германия	-	0	6 527	-
Гърция	65 387	13 723	598	21 413
Испания	4 504	74 265	156 974	17 884
Италия	4 818	12 597	27 958	27 795
Португалия	-	23 000	21 377	8 060
Франция	-	84	146	31
Кипър	42 174	7 995	18 551	-
Полша	18	10	-	-
Румъния	2 587	24 003	7 940	-
2. Страни от региона	103 849	16 370	62 306	5 636
Албания	5 486	362	8 689	8
Македония	631	16 009	36 663	5 628
Турция	97 733	-	16 954	-
3. Други	26 823	265 614	240 545	0
Алжир	5 761	72 159	-	-
Египет	-	35 018	24 754	-
Израел	-	30 942	36 728	-
Камерун	-	3 000	-	-
Либия	-	-	51 696	-

² Маркетинговата (пазарната) година за царевицата е периода 1.09 – 31.08.

Ливан	2 662	11 192	2 920	-
Мароко	-	17 058	-	-
Сирия	3 919	64 252	58 066	-
Тунис	14 395	31 912	66 298	-
Други	86	81	82	-
ОБЩО - тона	250 142	437 650	542 922	80 818
- стойност (щ.д)	44 027 102	45 556 243	60 216 880	11 746 567

Източник: Агенция "Митници" и НСИ

Ечемик

По данни на НСИ и Агенция "Митници", през пазарната³ 2006/07 година на външните пазари са реализирани общо 137 914 тона български ечемик, което е с 36% по-малко в сравнение със сезон 2005/06. Активността на износа на ечемик от началото на маркетинговата 2006/07 година (м. юли 2006 г.) е значително по-слаба в сравнение с предходната година. Основна причина за това е по-ниското предлагане, в резултат от по-малкото производство и по-малките начални наличности.

Основно изнесените количества са ечемик за фураж, ечемик за индустриални цели и минимални количества за пивоварни цели.

Голяма част от износа бе насочен към страните от ЕС (Гърция – 47 271 тона, Испания – 28 897 тона и Италия – 19 313 тона). Други страни вносителки на ечемик от България са Израел – 15 027 тона, Сирия – 14 465 тона. До 31.12.2006 г. износът за ЕС бе стимулиран от договорената квота за безмитен внос на български ечемик и продукти от него в Общността, която за периода 1 юли 2006 – 31 декември 2006 г. е в размер на 65 000 тона.

Най - големи количества ечемик (69 152 тона) са изнесени през първия месец на пазарната година (юли). През месеците август и септември износът на ечемик съответно е – 12 552 тона и 18 449 тона. С изчерпването на наличностите през последващите месеци до края на маркетинговата година износът постепенно намалява.

Таблица VI.16.

Износ на ечемик, 2003/04 – 2006/07 г.

СТРАНИ	тона			
	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
1.Европейски съюз	13 265	230 155	107 313	102 056
Гърция	9 638	82 848	26 843	47 271
Испания	-	4 180	10 278	28 897
Италия	-	26 099	7 675	19 313
Австрия	-	-	-	925
Малта	-	-	-	2 837
Холандия	-	-	10 029	-
Полша	-	-	-	2 608
Кипър	-	46 446	9 688	-
Румъния	3 627	70 583	42 800	207

³ Пазарната (маркетинговата) година за ечемика е периода 1.07 – 30.06.

2.Страни от региона	5 396	10 983	47	866
Албания	32	355	47	42
Македония	2 763	7 389	-	824
Турция	-	53	-	-
Украйна	2 601	-	-	-
Сърбия и Черна гора	-	3 186	-	-
3.Други	-	178 356	106 656	34 992
Израел	-	9 420	21 005	15 027
Йордания	-	4 624	26 690	-
Либия	-	29 000	-	-
Ливан	-	8 159	-	5 500
Мароко	-	10 212	15 464	-
Саудитска Арабия	-	-	43 497	-
Сирия	-	69 279	-	14 465
Тунис	-	47 663	-	-
Други	-	-	-	-
ОБЩО- тона	18 661	419 494	214 016	137 914
-стойност (щ.д.)	2 632 061	46 928 390	26 431 254	19 155 480
-средна цена (щ.д./тон)	141,05	111,87	123,50	138,89

Източник: Агенция "Митници" и НСИ

Маслодаен слънчоглед

По данни на Агенция „Митници“ и НСИ, през пазарната⁴ 2006/07 година са експортирани 580 778 тона *маслодаен* слънчоглед на стойност 162 940 хил. щ. д. Най-значителни количества са изнесени за Турция (208 716 тона), Пакистан (134 131 тона) и страните от ЕС (227 972 тона). Износът на маслодаен слънчоглед през пазарната 2006/07 г. е с 96% повече от предходната маркетингова година. Това почти двойно увеличение се дължи на нарасналото производство от реколта '06 спрямо миналогодишната с 30% и на високите международни цени на маслодайния слънчоглед.

Таблица VI.17.

Износ на маслодаен слънчоглед, 2003/04 - 2006/07 г.

СТРАНА	тона			
	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
1.ЕС	89 404	33 397	115 732	227 972
Испания	0	7 153	100 173	68 238
Холандия	17 393	-	-	33 826
Португалия	20 914	111	250	37 013
Франция	16 567	23	4 948	61 005
Италия	15 103	-	-	9 446
Германия	152	246	476	2 743

⁴ Пазарната (маркетинговата) година за слънчогледа е периода 1.09 – 31.08.

Австрия	0	570	41	2 031
Гърция	333	14 160	21	52
Белгия	18 789	-	-	11
Финландия	-	24	-	399
Словения	-	-	-	25
Швеция	-	-	-	199
Великобритания	132	246	169	111
Полша	-	364	-	240
Румъния	20	10 498	9 653	12 612
Дания	-	-	-	22
2.Други	186 141	442 440	180 698	352 807
Турция	185 963	434 335	173 903	208 716
Сирия	0	-	-	1 510
Швейцария	0	20	-	63
Мароко	-	-	-	8 025
Пакистан	-	-	-	134 131
Други	179	8 085	6 796	362
ОБЩО - тона	275 545	475 836	296 433	580 778
СТОЙНОСТ - щ.дол.	71 020 494	138 931 762	81 312 188	162 940 164
СР. ЦЕНА - щ.дол./тон	258	292	274	281

Източник: Агенция "Митници" и НСИ

3.2. Внос на зърнени култури

Пшеница

По данни на НСИ и Агенция "Митници", вносът на пшеница през маркетинговата 2006/07 година възлиза на 8 487 тона, на обща стойност 2 459 хил. щ. д. Количествата са внесени главно от ЕС и по-специално от Австрия (4 266 тона), Гърция (2 287 тона) и Германия (1 033 тона). Доставени са известни количества пшеница и от Украйна (60 тона).

Вносът на пшеница през пазарната 2006/07 е с 4% по-голям спрямо предходната 2005/06 година.

Таблица VI.18.

Внос на пшеница, 2003/04 – 2006/07 г.

страна	2003/04	2004/05	2005/06	тона 2006/07
1. ЕС	55 655	5 534	8 086	8 427
Гърция	2 997	5 530	40	2 287
Германия	24 883		7 995	1 033
Италия	5	0,2		21
Унгария	1			781
Франция		2	0	18
Австрия		2	4	4 266

Испания			44	-
Дания			4	21
Чешка република		0,4		-
Румъния	27 769		1	0
2.Страни от региона	32 471	41	46	60
Русия	32 471			-
Украйна		-	20	60
Македония		-	24	-
Турция	-	41	2	-
3.Други	104 327	1 774	0	-
С А Щ	20 693	1 750	-	-
Бразилия	74 056	-	-	-
Канада	5 078	-	-	-
Сирия	4 500	-	-	-
Други	0	24	0	0
общо пшеница	192 453	7 349	8 133	8 487
стойност (хил.\$)	39 633	1 661	1 799	2 459

Източник: Агенция "Митници" и НСИ

Царевица

По данни на Агенция "Митници" и НСИ, вносът на царевица през пазарната 2006/07 г. възлиза на 88 124 тона. В страната са внесени главно царевица за фураж и за индустриални цели (96% от целия внос), като импортираните количества са в размер на 84 437 тона на стойност 22 243 хил. щ.д. В следствие на неблагоприятните прогнози за новата реколта, през последния месец на пазарната 2006/07 г., в страната бяха внесени 40 466 тона царевица от Бразилия. Това доведе до неколккратно увеличение на вноса, спрямо предходната пазарна година, когато доставените количества царевица за фураж и индустриална употреба бяха 1 882 тона. Останалия внос е осъществен предимно от Унгария (34 951) и Сърбия (7 485).

Вносът на царевица за посев за маркетинговата 2006/07 г. е в размер на 3 687 тона, което е с 54% повече спрямо предходната маркетингова година. Най-големи доставчици са били страните от ЕС, основно Румъния (1 227 тона) и Унгария (1 202 тона).

Таблица VI.19.

Внос на царевица, 2003/04-2006/07 г.

тона				
СТРАНИ	2006/07	2005/06	2004/05	2003/04
I. ЦАРЕВИЦА ЗА ПОСЕВ	3 687	2 396	2 217	2 396
- стойност (щ.д.)	11 248 190	6 454 303	5 386 318	6 093 782
Австрия	135	379	292	678
Белгия	50	-	-	-
Германия	1	2	8	4
Италия	-	-	-	21
Кипър	72	-	-	-
Румъния	1 227	391	142	22

Сърбия и Черна гора	21	12	97	42
Турция	38	10	20	3
Унгария	1 202	869	1 179	1 156
Франция	754	416	166	406
Хърватска	136	274	290	-
Други	50	44	24	65
II. ЦАРЕВИЦА ЗА ФУРАЖ И ИНДУСТРИАЛНИ ЦЕЛИ	84 437	1 882	6 017	165 685
- стойност (щ.д.)	22 243 041	679 448	1 254 459	28 390 930
- средна цена (щ.д/тон)	263	361	208	171
Аржентина	626	368	120	187
Австрия	36	-	-	-
Бразилия	40 466	-	-	112 599
Германия	-	-	-	262
Гърция	19	88		0
Испания	-	-	25	-
Китай	-	-	-	82
Перу	-	0	18	-
Румъния	64	-	1 959	5 483
САЩ	768	1 346	1 371	702
Сърбия	7 485	-	-	-
Турция	-	-	-	184
Украйна	-	-	2 473	33 234
Унгария	34 951	12	5	10 253
Франция	-	-	-	2 673
Чили	22	50	47	25
Други	-	18	-	2
ОБЩО - тона	88 124	4 278	8 234	168 080
- Обща стойност на вноса (щ.д.)	33 491 231	7 133 751	6 640 777	34 484 712

Източник: Агенция "Митници" и НСИ

Ечемик

Вносът на ечемик в България по принцип е минимален. През пазарната 2006/07 година предлагането на ечемик покри напълно потребностите на страната. Отчитайки това, както и по-ниските вътрешни цени в сравнение с тези на международните пазари, в рамките на годината бяха внесени минимални количества ечемик..

По данни на Агенция "Митници" и НСИ, през пазарната 2006/07 г. е осъществен внос на едва 5.9 тона ечемик, което е много под равнището на предходната година (106,4 тона). Обект на импорт бяха основно семена за посев (5.8 тона), с произход от страни главно от ЕС (Австрия – 3,3 тона, Германия – 2.1 тона и Румъния – 0,4 тона). Ечемикът за индустриални цели е доставен от Франция – 0,1 тона.

Маслодаен слънчоглед

През маркетинговата 2006/07 г., по данни на Агенция "Митници" и НСИ, в страната са внесени 1 614 тона маслодаен слънчоглед, на обща стойност 675 813 щ.д. Най-голям износител на слънчоглед за България е Молдова с реализирани количества в размер на 1 101 тона. Вносът от ЕС е 437 тона, което спрямо предходната пазарна година е близо 12 пъти повече.

Таблица VI.20.

Внос на маслодаен слънчоглед, 2003/04 - 2006/07 г.

тона				
СТРАНА	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
1.ЕС	2 021	93	39	473
Гърция	-	59	1	116
Франция	-	34	38	-
Румъния	2 021	-	-	358
2.Други	6 285	2 206	5 875	1 141
Украйна	962	38	1 595	40
Сърбия и Черна гора	416	-	-	-
Молдова	4 616	2 138	4 251	1 101
Турция	248	0	-	-
Други	43	30	30	-
ОБЩО тона	8 306	2 299	5 578	1 614
стойност (щ.д.)	2 012 781	760 494	1 890 036	675 813

Източник: Агенция "Митници" и НСИ

3.3. Износ на плодове и зеленчуци

Плодове

През 2006 г. се наблюдава нарастване на износа на пресни плодове. В рамките на годината са изнесени 5 297 т – с 36,4% повече спрямо 2005 г., главно в резултат от увеличения износ на черупкови и на овощни плодове. Както и през предходните години, с най-голям дял в експортната структура остават черупковите плодове - 82%.

Износът на черупкови плодове през 2006 г. е 4 352 т, което е с 40,5% увеличение спрямо предходната година. Най-големи количества черупкови плодове се изнасят за Турция, Албания, Гърция и др. Водещи в структурата на износа на черупкови плодове и през 2006 г. са орехите – 4 251 т или 98% от общия износ на ядки. Износът им се стимулира от договорените търговски преференции с Турция, Сърбия, Албания, Израел и Македония.

През 2006 г. нараства износът на пресни овощни плодове - с 2,3%, до 453 т. От общия експорт на пресни плодове, износът на овощните представлява 8,5%. По-големи количества овощни плодове са насочени за пазарите на ЕС - Италия, Германия, Испания и др. Черешите (212 т), сливите (80 т) и трънките (58 т) са най-конкурентни и заемат 77% от износа на пресни овощни плодове.

През 2006 г. са изнесени 331 т дини и пъпеши, което е над три пъти повече спрямо предходната година и се дължи на значително нарасналото производство. Основно износът е реализиран в Полша, Германия и Холандия.

Цитрусовите плодове заемат само 1% от общият износ, тъй като България не е производител на такива.

Съгласно действащите през 2006 г. договорености, вносът в ЕС на замразени, консервирани и сушени плодове с произход от България е изцяло безмитен. Осъщественият износ на замразени плодове през 2006 г. достига 14 678 т – с 6,8% повече от 2005 г. Ежегодно нараства делът на изнесените замразени плодове, тъй като те намират добър прием и реализация на външния пазар, като алтернатива на пресните.

В сравнение с 2005 г. износът на сушени плодове бележи значителен ръст с около 40,8%, достигайки 2 202 т.

Изнесените количества консервирани плодове намаляват спрямо предходната година с 11%, до 11 002 т.

През периода януари – юни 2007 г. се наблюдава значително увеличение на износа на пресни плодове – над 4 пъти повече, спрямо първото полугодие на предходната година, достигайки 4 003 т. С най-голям дял в износа са овощните плодове – 36% или 1 432 т, следват черупковите – 26% (1 019 т). За анализирания период е отчетено нарастване на износа на временно консервираните плодове – над 2 пъти, достигайки до 4 229 т, докато износът на замразени и сушени плодове намалява, съответно с 12% и 44%.

Очаква се до края на 2007 г. износът на пресни плодове да бъде над нивата от предходната година.

Зеленчуци

През 2006 г. е регистриран износ на 11 598 т пресни зеленчуци, отгледани на открито и закрито, което е с 3,7% повече спрямо предходната година.

Най-голям дял в износа на пресни зеленчуци заемат краставиците и корнишоните – 52% или 6 007 т. От тях - 2 609 т са отгледани на открито и 3 398 т - в оранжерии. В количествено изражение, износът на краставици и корнишони е нараснал с 6,2% спрямо предходната година, благоприятстван от увеличеното производство, нарасналите експортни цени и договорените преференции за безмитен внос в ЕС. Традиционни пазари за българските краставици и корнишони са Германия (3 235 т) Чехия (1 841 т) и Гърция (764 т).

В рамките на 2006 г. са изнесени 1 678 т гъби, основно диворастящи – с 37% по-малко спрямо предходната година. Като цяло експортът на диворастящи гъби съставлява 14,5% от общия износ на пресни зеленчуци. По-големи количества гъби са насочени главно за Германия – 665 т, Италия – 530 т и Австрия – 153 т.

Износът на лук и шалот е нараснал с 36,7% спрямо 2005 г., като по-големи количества са насочени за Гърция – 314 т и Румъния – 184 т.

През 2006 г. общият износ на пресни домати е 439 т, което е с 82% повече от предходната година и се дължи на по-голямото производство в страната. Основни пазара са Германия и Чехия.

Нараста износът на замразени зеленчуци през 2006 г. и той е в размер на 8 422 т – с 8,4% повече спрямо 2005 г. Гърция, Германия и Италия са основни контрагенти на страната ни за тези продукти.

През периода януари – юни 2007 г. е регистриран износ на 6 818 т пресни зеленчуци, с около 42% повече спрямо първото полугодие на 2006 г. Водещи в експортната структура са краставиците и корнишоните, като за посочения период износа им нараства с 37,7% достигайки 4 751 т. Значително увеличение бележи и износът на замразените зеленчуци – с 33,6%, до 4 306 т.

3.4. Внос на плодове и зеленчуци

Плодове

Регистрираният внос на пресни плодове през 2006 г. е 180 064 т – почти на нивото от предходната година. Водещи в импортната структурата на пресните плодове са цитрусовите, като през 2006 г. са внесени 57 988 т – с 11,8% повече спрямо предходната година. Разпределени по видове те са: портокали - 23 606 т; мандарини - 17 263 т и лимони - 11 444 т. Внесените количества са основно от Гърция и Турция. Следва вносът на банани – 48 865 т, което е намаление с около 11% в сравнение с 2005 г. Основен вносител на банани на българския пазар е Еквадор, но съществен внос се реализира и от Италия, Коста Рика, Колумбия и др. Потреблението на цитрусови плодове и банани в страната се задоволява изцяло от внос.

През 2006 г. са внесени 45 484 т овощни плодове, което е близо до нивото от предходната година. Най-значителен внос е осъществен от Македония (20 665 т), Гърция (13 743 т), Италия (4 973 т) и Полша (3 029 т). Основен дял от вноса на овощни плодове заемат ябълките и прасковите (съответно 81,6% и 8,7% от общия внос на овощни плодове). През 2006 г. вносът на ябълки е 37 127 т, което е с 2,6% повече в сравнение с 2005 г. Регистрираният внос на праскови за същия период намалява с около 19%, до 3 955 т.

Вносът на дини и пъпеши през 2006 г. е в размер на 9 747 т или с 15% по-малко спрямо предходната година

Внесените временно консервирани плодове през 2006 г. са 2 368 т - с 26,2% по-малко спрямо 2005 г., като основен дял от тях представляват черешите – 94% или 2 227 т.

През първото полугодие на 2007 г. е реализиран внос на 90 496 т пресни плодове, което е с 1,5% повече спрямо същия период на 2006 г. Отново най-голям е обемът на вноса на цитрусови плодове - 28 810 т, на овощните плодове – 25 456 т и на бананите – 20 872 т. Отчетен е по-голям внос и на дини и пъпеши – 11 449 т. Предвижда се нарастване на вноса на пресни плодове до края на 2007 г., тъй като по-големи количества се търгуват през втората половина на годината.

Зеленчуци

През 2006 г. е регистриран внос на общо 80 451 т пресни зеленчуци, което е с 20% по-малко спрямо 2005 г.

Най-голям дял във вноса на зеленчуци, отгледани на открито заемат лукът и шалотът - 31,2%. През 2006 г. е осъществен внос на 25 142 т лук и шалот - с 47,2% повече от 2005 г., като импортът е осъществен основно от Турция – 12 904 т, Полша – 9 129 т и Македония – 1 323 т. Вносът на чесън също бележи значително увеличение с 92,5% спрямо предходната година, като по-големи количества са доставени предимно от Китай – 1 758 т и Иран – 605 т. От внесените през годината 1 816 т праз лук, приблизително 95% от количеството е от Турция (1 717 т).

Наблюдаваната през последните три години тенденция на намаляване на вноса на пресни картофи се запази и през 2006 г. Общият внос на пресни картофи значително е намалял в сравнение с предходната година – с 54,3% и възлиза на 13 907 т (в т. ч. за посев - 3 200 т и 10 707 т - за консумация). Вносът на картофи за посев е нараснал, докато този за консумация е намалял, поради отчетеното по-голямо производство в страната. Традиционно, основният внос на висококачествен посевен материал е от Холандия – 2 381 т. По-големи количества картофи за консумация са внесени от Гърция – 2 864 т, Турция – 2 494 т и Австрия – 2 402 т.

По данни на Агенция "Митници", през 2006 г. в страната са внесени общо 9 918 т пресни домати, 92% от които са оранжерийни (9 168 т). В сравнение с 2005 г. общото количество на внесените пресни домати е нараснало с 16%, а на оранжерийните домати – с 22%. Вносът е

благоприятстван от по-ниските импортни цени в сравнение с 2005 г. Основен вносител на оранжерийни домати е Турция.

Общият внос на пресни краставици и корнишони през 2006 г. е нараснал в сравнение с предходната година с 6,5% и възлиза на 4 658 т (в т. ч. оранжерийни - 4 367 т и 291 т - полски).

Регистрираният внос на оранжерийни дългоплодни краставици през 2006 г. е 4 347 т - с 44% повече от 2005 г., вследствие на увеличеното потребление през зимните и ранните пролетни месеци, когато няма местно производство и е благоприятстван от по-ниската импортна цена.

През 2006 г. значителни количества от вноса на пресни зеленчуци заемат морковите и репите - 8 960 т, като доминиращите количества са от Турция – 8 242 т и Гърция – 621 т.

Импортът на бялото и червено главесто зеле през 2006 г. възлиза на 5 490 т, главно от Македония – 4 047 т и Гърция – 1 171 т.

По данни на Агенция „Митници“, през 2006 г. вносът на пресни сладки пиперки е намалял значително спрямо предходната година – със 78,4%, до 3 019 т, в резултат на нарасналото производство в страната през годината. Турция е традиционно най-големия вносител на пресни пиперки в страната.

Увеличение се наблюдава на вноса на замразени зеленчуци през 2006 г. и той достига 3 308 т – с 23,7% повече в сравнение с предходната година.

През първото полугодие на 2007 г. е осъществен внос на 72 063 т пресни зеленчуци, което е значителен ръст - с 33,4% спрямо аналогичния период на предходната година. Многократно нараства вносът и на замразени, временно консервирани и сушени зеленчуци за разглеждания период. Предвид това се прогнозира до края на 2007 г. вносът на зеленчуци да надхвърли нивата им от предходната година.

3.5. Износ на живи животни и животинска продукция

Живи животни

По данни на Агенция „Митници“, през 2006 г. са изнесени 178 929 бр. живи животни, което е с 43% по-малко в сравнение с предходната година. Отчетеното намаление е главно в резултат на значителния спад на износа на живи птици.

През 2006 г. е регистриран значителен спад на броя на изнесените птици спрямо предходната година - с 67%, до 84 780 бр. Това намаление е поради ограниченията за износ, свързани с опасността от птичи грип в някои райони на страната. Осъщественият износ е основно на пилета (петли и кокошки) до 185 гр., предназначени за разплод и селекция, насочен за Македония.

Намаление бележи и броят на изнесените свине - 1 136 бр., което е с 46% по-малко в сравнение с 2005 г. Изнесените свине са за разплод за Украйна.

Таблица VI.21.

Износ на живи животни за периода 2003 г. - юни 2007 г.

Тарифен номер	Животни от рода на					
		2003	2004	2005	2006	(брой) I-VI 2007*
0102	едър рогат добитък	24 706	24 714	46 487	69 586	28 658
0104	дребен рогат добитък	1 125	155 115	8 900	23 427	38 270
0103	домашни свине	0	5	2 109	1 136	247
0105	домашни птици	219 547	171 920	256 902	84 780	422 168

Източник: Агенция "Митници"

* - предварителни данни на НСИ

Износът на живи животни от рода на ЕРД през 2006 г. е в размер на 69 586 бр., като основна част от тях са предназначени за клане – 68 333 бр., а останалите 1 253 бр. са за разплод. Спрямо предходната година, износът на едър рогат добитък е нараснал значително - с 50% и е благоприятстван от по-високата експортна цена. За Албания са изнесени около 52 020 бр. от животните за клане и 10 607 бр. – за Сърбия и Черна гора.

През 2006 г. над два пъти е нараснал износът на живи животни от рода на ДРД в сравнение с 2005 г., достигайки 23 427 бр., от които 12 320 бр. са реализирани за Италия, 5 950 бр. - за Кипър, 3 900 бр. – за Гърция и др.

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – юни 2007 г. е осъществен значителен износ на живи животни - 489 343 бр., което е многократно повече, в сравнение със същия период на предходната година. Това увеличение е главно за сметка на по-големия експорт на домашни птици. За посочения период са изнесени 422 168 бр. птици (стокови петли и кокошки), с над 17 пъти повече спрямо същото полугодие на 2006 г. Увеличението на изнесения жив ДРД е около 2 пъти, достигайки 38 270 бр., докато при износа на ЕРД е регистриран спад – с 8%, до 28 658 бр. Очаква се до края на 2007 г. изнесеният брой живи животни да бъде значително над нивата им от предходната година.

Месо

През 2006 г. е регистриран общ износ на 16 569 т месо, което е с 2,5 % по-малко спрямо предходната година. Този спад е в резултат на намалението на износа на повечето видове месо през годината.

Водещи в експортната структура са месото от дребен рогат добитък и птиче месо.

Таблица VI.22.

Износ на месо за периода 2003 г. – юни 2007 г.

(тона)						
Тарифен номер	Месо от	2003	2004	2005	2006	I-VI 2007*
0201 и 0202	едър рогат добитък	356	91	126	215	1 073
0204	дребен рогат добитък	7 582	7 343	8 264	8 187	3 358
0203 и от 0210	домашни свине	155	215	129	113	129
0207	домашни птици	3 909	6 556	8 481	8 054	9 086

Източник: Агенция "Митници"

*- предварителни данни на НСИ

По данни на Агенция "Митници", през 2006 г. са изнесени 8 054 т месо и карантии от домашни птици, което е спад с 5% в сравнение с 2005 г. Основен дял - 91% от общия износ на птиче месо заема този на месо от патици и гъски – 7 303 т (включително 2 165 т втлъстен черен дроб), основно за пазара на ЕС - Франция, Австрия и Белгия. Високата експортна цена, на която се реализира втлъстеният черен дроб е стимул за насочването му на външните пазари.

Спрямо 2005 г. е отчетено незначително намаление на износа на месо от дребен рогат добитък - с 0,9%, до 8 187 т, от които 79% са насочени за страни от ЕС. Изнася се главно агнешко месо, като по-големи количества са насочени за Гърция, Италия и Хърватско.

Осъществяваният износ на свинско месо от България поначало е в минимални количества. През 2006 г. са изнесени 113 т, с 12,4% по-малко в сравнение с предходната година, като това количество е по режим 95 - за корабно и самолетно снабдяване.

Единствено износът на месо от ЕРД през 2006 г. бележи значително увеличение - със 70% повече спрямо предходната година. Като цяло обаче, експортът е в малки количества, а през 2006 г. е в размер на 215 т.

През първото полугодие на 2007 г. са изнесени общо 13 646 т месо, което е със 70% повече, спрямо същия период на 2006 г. Това увеличение е в резултат на нарасналия износ на повечето видове месо, само при експорта на месо от ДРД е регистриран спад (с 13%). Най-голямо увеличение бележи износът на месо от ЕДР – над 4 пъти, достигайки 1 073 т. Износът на месо от домашни птици и свине е нараснал над 2 пъти, съответно до 9 086 т и 129 т.

Предвид това се очаква износът на месо до края на 2007 г. да надвиши обема му от предходната година.

Мляко и млечни продукти

През 2006 г. износът на мляко и млечни продукти е намалял с 15,7% в сравнение с предходната година, и възлиза на 15 854 т.

Намалението на общия износ на млечни продукти е в резултат главно от спада на износа на групата сирена, които традиционно заемат около 85-90% в експортната структура на млечните продукти.

Таблица VI.23.

Износ на мляко и млечни продукти за периода 2003 г. - юни 2007 г.

(тона)

Тарифен номер	Продукти	2003	2004	2005	2006	I-VI 2007*
0401, 0402, 0403, 0404	мляко, сметана, суроватка	728	412	539	1 499	2 942
0405	масло и мл. мазнини	36	149	2 366	570	187
0406	сирене и извара	13 838	15 171	15 899	13 784	6 659

Източник: Агенция "Митници"

* - предварителни данни на НСИ

Сравнявайки с предходната година, през 2006 г. износът на сирене, кашкавал и извара е намалял с 13,3%, до 13 784 т. Експортът на групата сирена в количествено изражение отбеляза спад, но бе регистриран ръст в средната експортна цена за тон продукция – от 3 046,6 щ. д. през 2005 г. на 3 270,5 щ. д. през 2006 г. (с 7,3% по-висока). Традиционно най-големи количества сирене и кашкавал и през 2006 г. са насочени за Гърция (3 783 т), САЩ (3 759 т), Австралия (1 562 т), Ливан (1 473 т), Германия (705 т) и др.

Износът на бяло саламурено сирене (от овче и краве мляко) заема дял от около 55% в общия експорт на сирена и извара. През 2006 г. са изнесени общо 7 616,8 т бяло саламурено сирене, в т. ч.: 5 075,4 т - от овче и 2 541,4 т - от краве мляко. Износът на кашкавал (от овче и краве мляко) заема по-малък дял в общия експорт на сирена и извара – около 21%. През 2006 г. общият износ на кашкавал е намалял с 9% в сравнение с предходната година до 2 839 т, в т. ч.: 1 970,5 т от краве и 868,6 т от овче мляко.

Стимул за увеличаване на износа и произвеждане на качествени продукти бяха отпусканите от 2004 г. насам експортни субсидии за млечни продукти от ДФ "Земеделие". През 2006 г. за експортно субсидиране на млечни продукти (сирене от краве и овче мляко, кашкавал от краве и овче мляко) бяха отпуснати 220 000 лв.

В сравнение с предходната година, износът на прясно мляко, сметана, кисели и подквасени млека е нараснал два пъти, главно за сметка на ръста на изнесените количества кисели и подквасени млека (1 100 т). Най-големи пазари на този вид млечни продукти са Македония и Румъния.

През периода януари – юни 2007 г. са изнесени общо 9 788 т мляко и млечни продукти – с 35% повече, в сравнение с първото полугодие на предходната година. С изключение на износът на масло, който отбелязва значителен спад (с 67%, до 187 т) за посочения период, експортът на всички останали продукти нараства. Съществено увеличение бележи износът на мляко и сметана – над 5 пъти, достигайки 2 942 т за полугодieto. Износът на сирене и извара отбелязва ръст с около 9%. Благоприятен фактор, стимулиращ износа са и нарасналите експортни цени на млечните продукти.

3.6. Внос на живи животни и животинска продукция

Живи животни

По данни на Агенция "Митници", общият внос на живи животни през 2006 г. е намалял в сравнение с предходната година – с 27,3%, до 4 624 575 бр. Това намаление се дължи главно на по-малкия брой внесени живи птици, тъй като количествено преобладава техният импорт.

През 2006 г. е отчетен спад на вноса на птици, като броят им възлиза на 4 235 714 – с 30% по-малко спрямо 2005 г. Приблизително 65% от вноса на птици (или 2 768 551 бр.) са водоплаващи птици - патици и гъски, предназначени за уговяване и получаване на втлъстен черен дроб, като вносът е главно от Франция. Внесени са 1 426 973 бр. петли и кокошки, което представлява около 34% от общия внос на птици. През 2006 г. не е реализиран внос на пуйки.

Вносът на останалите видове животни през 2006 г. нараства. Значително увеличение спрямо предходната година отбелязва вносът на живи животни от рода на ДРД – с около 38%, достигайки 363 845 бр., от тях само 565 бр. са расови за разплод. Вносът е основно на агнета до 1 година - 363 155 бр. за доуговяване, главно от Румъния. През 2006 г. е осъществен внос на 2 102 бр. живи животни от рода на ЕРД - с 11,4% повече в сравнение с 2005 г., като внесените животни са основно юници за разплод (2 014 бр.).

Голяма част от реализирания внос на разплодни животни (юници, дзвиски и кочове) е осъществен със средства по целево субсидиране от ДФ "Земеделие".

Съществен ръст отбелязва вносът на свине през 2006 г. - над два пъти повече от предходната година, достигайки 22 914 бр. (от които 2 516 бр. за разплод). Най-значителен внос на живи свине е осъществен от Холандия (15 518 бр.), Германия (4 459 бр.), Белгия (1 575) и др.

Таблица VI.24.

Внос на живи животни за периода 2003 г. – юни 2007 г.

(брой)						
Тарифен номер	Животни от рода на	2003	2004	2005	2006	I-VI 2007*
0102	едър рогат добитък	11	186	1 887	2 102	1 457
0104	дребен рогат добитък	59 737	220 074	264 037	363 845	276 902
0103	домашни свине	1 496	1 090	10 970	22 914	21 006
0105	домашни птици	2 618 280	4 294 033	6 079 834	4 235 714	2 244 499

Източник: Агенция "Митници"

* - предварителни данни на НСИ

През периода януари – юни 2007 г. е регистриран значителен ръст на вноса на живи животни – с 34% повече спрямо същия период на предходната година, като общия им брой достига 2 543 864. Наблюдава се увеличение при всички видове животни. Най-голямо е нарастването на вноса на свине – над 3 пъти повече спрямо първото полугодие на 2006 г.,

достигайки 21 006 бр., насочени за клане. Съществено е увеличението на жив ЕРД и ДРД – над 2 пъти, а броя на внесените домашни птици достига 2 244 499 - с 28% повече.

Месо

През 2006 г. са внесени общо 124 360 т месо, с 11,7% повече в сравнение с предходната година. Наблюдаваното увеличение на вноса на месо е основно в резултат на ръста на импорта на говеждо (с 25,9%) и свинско месо (с 12,6%) за посочения период. В България се внася предимно замразено месо, което е предназначено да задоволява потребностите на преработвателната промишленост.

Вносът на говеждо месо е в размер на 63 567 т, като преобладава импортът на замразено говеждо, основно от Бразилия (56 242 т). Други страни, от които се внасят по-големи количества са Аржентина (2 227 т), Швейцария (1 198 т), Кипър (1 120 т) и др.

Внесеното през 2006 г. свинско месо е в размер на 18 655 т - с 12,6%, повече спрямо 2005 г. По-големи количества свинско месо са внесени от Бразилия, Германия, Дания, Канада и Испания.

Таблица VI.25.

Внос на месо за периода 2003 г. – юни 2007 г.

(тона)						
Тарифен номер	Месо от	2003	2004	2005	2006	I-VI 2007*
0201 и 0202	едър рогат добитък	22 482	33 368	50 509	63 567	5 581
0204	дребен рогат добитък	46	25	135	29	19
0203 и от 0210	домашни свине	20 633	20 217	16 563	18 655	23 307
0207	домашни птици	33 484	41 391	44 059	42 109	23 946

Източник: "Агенция "Митници"

* - предварителни данни на НСИ

Вносът на месо от домашни птици през 2006 г. намалява в сравнение с предходната година с 4,4%, до 44 059 т. Както и през предходните години, най-голям дял заема вносът на пуешко месо. През 2006 г. този дял е около 62% или 26 029 т, а останалите 16 080 т са месо от петли и кокошки (38%). Основен дял във вноса заема замразеното месо, като през годината то формира дял от 90% в общата структура на импорта. Следва вносът на черен дроб и карантии (10%), а вноса на прясно месо е в незначителни количества.

България е традиционен производител на месо от ДРД и задоволява потребностите на вътрешния пазар, поради което вносът на този вид месо е незначителен - само 29 т през 2006 г.

През периода януари – юни 2007 г. е регистриран внос на общо 52 853 т месо, което е с 12% по-малко в сравнение със същото полугодие на предходната година. Намаленият внос на месо е в резултат главно на значителния спад на вноса на говеждо месо – със 79%, до 5 581 т (при 26 562 т през първо полугодие на 2006 г.). Основна причина за това намаление е същественото нарастване на вносните мита от трети страни, което до голяма степен ограничи вноса на говеждо месо.

Мляко и млечни продукти

По данни на Агенция "Митници", осъщественият през 2006 г. внос на мляко и млечни продукти е почти на нивото на предходната година и възлиза на 20 902 т, в т. ч.: 8 477 т - мляко и сметана, концентрирани и неконцентрирани, подсладени и неподсладени (от които 8 114 т сухо мляко), 7 299 т – суроватка, 3 598 т – сирене и кашкавал, 1 361 т – масло, 167 т – кисели и подквасени млека.

Таблица VI.26.

Внос на мляко и млечни продукти за периода 2003 г. – юни 2007 г.

(тона)						
Тарифен номер	Продукти	2003	2004	2005	2006	I-VI 2007*
0401, 0402, 0403, 0404	мляко, сметана, суроватка	14 820	18 285	15 360	15 943	10 561
0405	масло и мл. мазнини	1 704	2 040	1 861	1 361	893
0406	сирене и извара	2 748	4 107	3 723	3 598	1 899

Източник: Агенция "Митници"

* - предварителни данни на НСИ

Около 40% от общия внос на млечни продукти е по тарифна позиция 0402 мляко и сметана, концентрирани. През 2006 г. по тази позиция са внесени 8 183 т, с 2,4% по-малко спрямо предходната година. Приблизително 99% от това количество е сухо мляко - 8 114 т, а вносът е осъществен от Украйна (1 592 т), Чехия (1 941 т), Полша (736 т), Франция (680 т), Холандия (559 т), Румъния (443 т), и др. Най-често, сухото мляко се използва в хранително-вкусовата промишленост като суровина или добавка към суровото мляко, поради което се внася в по-големи количества.

През 2006 г. вносът на сирене и извара е намалял с 3,4% спрямо предходната година, до 3 598 т, главно за разнообразяване на асортимента на вътрешния пазар.

Вносът на масло и млечни мазнини е намалял с около 27% спрямо 2005 г., до 1 361 т., поради по-високата вносна цена. Подобно на предходни години, по-големи количества са внесени от Германия и Франция.

Сравнявайки с първото полугодие на 2006 г., през периода януари – юни 2007 г. се наблюдава увеличение на вноса на мляко и млечни продукти – с около 22%, достигайки до 13 353 т. Нараства обемът на вноса на всички продукти за разглеждания период, като най-голям ръст е отчетен на импорта по тарифни позиции 0401, 0402, 0403 и 0404 – с около 27% повече или 10 561 т.